

časopis

ZEMĚDĚLSKÁ PÔDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

9
KVĚTEN 2016
78. ROČNÍK

VÝZNAMNÉ OCENENIE

DEN ZEMĚ NA „ZEMĚDĚLCE“ V ŽATCI

ZASEDÁNÍ VÝKONNÉ RADY

ZEMĚDĚLSKÁ OLYMPIÁDA ŽÁKŮ
STŘEDNÍCH ŠKOL

ÚSPĚŠNÁ KONFERENCE MÁK V ROCE 2016

PROJEKT ELEKTRONICKÉ UČEBNICE
TECHNOLOGIE OPRAV

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Před 80 lety vyšlo první číslo časopisu Zemědělská škola Osmdesát let je v životě tak specializovaného odborného časopisu významná doba	3		80 years ago the first issue of the magazine School of Agriculture Eighty-year anniversary represents for specialized vocational journal significant period	3
	Žáci SŠZP Klatovy předvedli, že umí Významné ocenění	6 7		Students from the Secondary School of Agriculture and Food Klatovy - show that he can their craft Significant awards	6 7
	Den Země opět po roce na „zemědělce“ v Žatci Upozornění na dopady ničení životního prostředí	9		Earth Day, after a year at the farm school in Zatec We please note the people on the effects of environmental destruction	9
	Zasedání Výkonné rady v prostorách České zemědělské akademie v Humpolci	10		Executive Board meeting at the Czech Agricultural Academy in Humpolec	10
	Příspěvek zvířat k potřebám člověka	11		Animal contribution to human needs	11
	Kde studuje nejlepší zemědělec České republiky? Na klatovské Střední škole zemědělské a potravinářské	12		Where the best farmer of the Czech Republic studies? At the Klatovy's Secondary School of Agriculture and Food	12
	Zemědělská olympiáda žáků středních škol	13		Farm Olympic Games of secondary school pupils	13
	Zemědělská olympiáda žáků středních škol očíma účastníků – soutěžících, učitelů, návštěvníků...	14		Farm Olympic Games of secondary school pupils from the perspective of the participants – athletes, teachers, visitors ...	14
	Čaro vidieka rukami cukrárky	18		Countryside charm through hands confectioner	18
	V barvách jara a Velikonoc	19		The colors of spring and Easter	19
	Jarní ječmen opět zaznamenal úspěšný rok Neobhospodařované pozemky Prostor pro invazní druhy rostlin, 38. díl	21 23		Spring barley again had a successful year Unfarmed lands A space for invasive plant species, Part 38	21 23
	Úspěšná konference Mák v roce 2016	24		Successful Conference on Poppy 2016	24
	Výstavy a veletrhy červen 2016	26		Exhibitions and trade fairs June 2016	26
	Projekt elektronické učebnice Technologie oprav 2 Autorem je Ing. Stanislav Pekárek, středoškolský učitel s dlouholetou praxí	27		Project e-textbook Technology of repairs 2 Written by Stanislav Pekárek, a high school teacher with long experience	27
	Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás XIV. část Česká akademie zemědělských věd	29		Notes from the road to top agricultural scientific institution in the country Part XIV Czech academy of agricultural sciences	29

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 9, ročník 78, vyšlo v květnu 2016

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 381, e-mail: sladek.pavel@uzei.cz
spolupracuje s Agroinstitútem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz

Před 80 lety vyšlo první číslo časopisu Zemědělská škola

Osmdesát let je v životě tak specializovaného odborného časopisu významná doba. Přestože časopis Zemědělská škola nebyl nejstarším časopisem, který se zemědělským školstvím zabýval, je ale určitě časopisem nejdéle vycházejícím. S historií zemědělského pedagogického tisku jsme Vás stručně seznámili v předchozím čísle a tentokrát Vám předkládáme v původním plném znění článek, který v onom roce 1936 vyšel v dubnovém čísle Zemědělské školy. Jistě i 80 let starý referát Vás v současné době zaujme.

Potřeba jednotné správy zemědělského školství.

Z referátu ve školské komisi Říšského poradního sboru zemědělského při min. zemědělství dne 13. března 1936.

Ing. Boh. Vlášil, Praha.

Zemědělské školství (kromě vysokého) představuje 269 škol s 477 třídami a 794 stálými učitelskými silami. Počet těchto škol, které v průměru nemají ani 2 třídy, ani 3 stálé učitelské síly, nelze označiti za vysoký, a to ani absolutně, ani relativně. To nejlépe vynikne při porovnání zemědělského školství se školstvím průmyslovým, odborným a obchodním, které v posledním škol. roce tvořilo 497 škol o 3672 třídách. Návštěva na některých zemědělských školách sice dočasně poklesla (v letech 1931–1933) pod obvyklý průměr, což bylo způsobeno především těžkou hospodářskou krizí zemědělství, jednak vlivem poklesu porodů v době války. Počátkem škol. roku 1933/34 nastává zase vzestup návštěvy a v letošním roce počtem 10.516 žáků jsme již překročili nejvyšší návštěvu z doby před zemědělskou krizí. Také průměrná návštěva zemědělských škol na třídu (22.23 žáků) jest zcela uspokojivá.

Správa zemědělského školství jest roztržena mezi ministerstvo zemědělství, zemské úřady v Praze a v Brně, případně i kuratoria. Z 269 škol jest v přímé správě státní pouze 60 škol (z nich na Slovensku a Podk. Rusi 33 školy). Ostatních 209 škol spravují zemské úřady v Praze a v Brně. Část škol (hlavně v Čechách) je t. zv. kuratoriálních, u nichž učitelské síly jsou zemskými nebo státními zaměstnanci, věcný náklad opatřuje kuratorium z podpor státních, zemských, okresních a jiných místních činitelů. Ministerstvo zemědělství vedle přímé správy svých asi 20 % škol vykonává ještě ve smyslu zákona č. 281/20 Sb. z. a n. tak zv. nejvyšší správu a dozor nad veškerým zemědělským školstvím. Tato vrchní správa, zvláště po vydání zákona organizačního, jest velmi problematická. Omezuje se hlavně na pedagogicko-didaktickou inspekci, při čemž zemské úřady mají pro zemské školy ještě své zemské inspektory. Vydávání nejnutnějších unifikačních předpisů

i povahy podagogicko-didaktické stalo se takto velmi obtížným a složitým, neboť pro jejich zavedení na školách zemských jest třeba i souhlasu zemských výborů a zemských zastupitelstev a schválení ministerstva vnitra.

Nutnost reorganizace zemědělského školství a jeho správy.

Nedostatek finančních prostředků veřejných svazků (státu, zemí i okresů), jakož i nynější hospodářské a výrobní podmínky zemědělské výroby, vyžadují reorganizaci zemědělského školství. Účelem reorganizace musí býti především dokonalá administrativní, věcná i pedagogická správa, umožňující snížení vydržovacích i investičních výdajů a co nejdokonalější přizpůsobení škol a vyučování nynějším poměrům zemědělské výroby. Nebylo by v zájmu ani zemědělství, ani státu, aby ev. potřebných úspor se snad docílilo rušením škol, kterých – jak bylo uvedeno – není nadbytek, ba naopak stav jeho, zvláště ve východních zemích republiky, neodpovídá potřebě a významu tamního zemědělství.

Reorganizace zemědělského školství, sledující i možnost snížení nákladů, musí tudíž spočívat v dokonalém a účelném využití stávajících školních objektů a personálu škol k účelům vyučovacím, k poradenství i v zemědělském výzkumnictví, ve změně typů škol a ve volbě takových typů, jež nejlépe vyhovují nynější struktuře i situaci zemědělské výroby, dále v zjednodušení a tím i zlevnění vlastní administrativní a finanční správy i pedagogicko-didaktických inspekci a ve zdokonalení i v zracionalisování správy praktických školních objektů. Veškeré tyto reorganizační snahy musí býti na zřeteli nejen možnost nýbrž i nutnost nejužší spolupráce zemědělského školství, zemědělského výzkumnictví a poradenství, kteréžto tři složky, určené pro šíření zemědělského pokroku, musí se nejen doplňovat, nýbrž mnohdy i prostupovat.

Tento velkorysý a užitečný organizační program v zemědělském školství se může se zdarem uskutečniti pouze tehdy, bude-li prováděn z jednotného hlediska jedním úřadem, t. j. b u d o u - l i

veškeré zemědělské školy přímo spravovány ministerstvem zemědělství.

O postátnění všech zemědělských škol v zásadě již rozhodl zákon ze dne 9. dubna 1920, č. 281 Sb. z. a n., který však v tomto směru dosud z různých příčin nebyl úplně proveden. Stalo se tak hlavně proto, že min. zemědělství v prvních letech popřevratových musilo věnovati největší pozornost otázkám povahy organizační a povahy pedagogicko-didaktické, které vyžadovaly nejnaléhavější řešení, a stejně intensivně se věnovalo budování škol na Slovensku a v P. Rusi. Mimo to nebylo ani dostatek ochoty k rychlému postátnění všeho zemědělského školství zemského a zemí spravovaného, zvláště, když i finančně v minulých letech nečinilo jich vydržování a budování větších obtíž. Do státní správy se postupně přebíraly pouze některé školy soukromé, jež toho vyžadovaly nejnaléhavěji, zejména školy významu celostátního (na př. lesnické a různé školy speciální).

Provedení zákona o postátnění zeměd. školství stalo se však velmi žádoucím – jak také prohlásili ministři zem. dr. Hodža a dr. Zadina – za změněných poměrů hospodářských, a pak následkem jednomyslného usnesení zemského zastupitelstva země Moravskoslezské, které v zasedání již dne 26. října 1934 se usneslo požádati, aby správu všech zemských zemědělských škol v zemi Moravskoslezské co nejdříve převzalo ministerstvo zemědělství. Toto usnesení samosprávného sboru země – které vzorně budovala zemědělské školství v rozsahu největším (téměř každý okres má aspoň jednu zemědělskou školu), jest nejlepším dokladem, že pro další rozvoj činnosti zemědělského školství jest nezbytnou jednotná státní správa. Sledovaných cílů, jak budou dále uvedeny, lze ovšem docílit pouze tehdy, když se postátní zemědělské školství nejen v zemi Moravskoslezské, nýbrž i v Čechách, jak v rozpočtových výborech poslanecké sněmovny a při jiných příležitostech zdůraznili ministři zemědělství.

Reorganizační možnosti v zemědělském školství při jednotné správě.

Zemědělské školy, zvláště typy škol pro větší oblasti, bude možno dokonaleji přizpůsobiti nynějším a při tom přihlížeti ke skutečným potřebám celého státu. Tak školy mlékařské a meliorační lze sice restringovati, ale nutně školy třeba vybudovati se zřetelem na celostátní potřebu. Skutečným potřebám celostátním bude možno dokonaleji přizpůsobiti vyšší školství hospodářské, vyšší školství hospodářské a školy zahradnicko-ovocnické a vinařské. Rovněž jest žádoucím nižší hospodářské a hospodářské školy co nejdokonaleji přizpůsobiti speciálním poměrům okolního zemědělství. Taková částečná a zdravá specialisace musí býti prováděna s jednotného hlediska i se zřetelem na finanční náklady. Úspěš-

nost specializace vyžaduje přidělit každé škole nejvhodnějšího ředitele a nejvhodnější učitelské síly, což při dnešní roztržitosti správy škol mezi 3 úřady není téměř možným bez velkých administračních a finančních obtíží. I event. změny typů některých škol nutno prováděti se zřetelem na potřeby a poměry větších územních obvodů.

Při jednotné správě zemědělského školství umožní se dokonalejší využití školních budov, pomůcek, knihoven, praktických školních objektů i učitelských sil několika školami zemědělskými, jež jsou v témže místě, což nyní u škol, jež jsou spravovány několika úřady, naráží na značné obtíže.

V úvahu rovněž přichází sloučení správy dvou škol, při čemž pro přidružení školy by se mohla systemisovati místa správců po vzoru správců odborů na školách průmyslových.

Spolupráce škol s výzkumnictvím.

Velkého významu a značného dosahu pro zemědělství byla by organizovaná spolupráce značného počtu profesorů zemědělských škol, zvláště odb. škol hospodářských, v zemědělském výzkumnictví. Vzhledem k tomu, že výzkumné ústavy a stanice zemědělské jsou téměř všechny státní, lze tuto spolupráci s úspěchem a s nepatrnými výdaji prováděti pouze tehdy, budou-li i profesori státními zaměstnanci a podléhati témuž úřadu jako zaměstnanci výzkumných ústavů. Ministerstvo zemědělství bude pak moci velkoryse a jednotně organisovati i prováděti veškeré výzkumnictví, zvláště t. zv. krajové, řešící praktické problémy a naléhavé potřeby okolního zemědělství. Rovněž objekty školní by byly plně k dispozici místním výzkumnickým stanicím a tyto opět k účelům školním a vyučovacím i poradnickým.

Racionalisace správy praktických školních objektů, jich dokonalé využití k účelům vyučovacím, k poradnictví a k výzkumnictví.

Školní statky státních zemědělských škol mají výměru 4.237 ha, statky zemských škol v Čechách a na Moravě 2.761 ha a statky výzkumných ústavů zemědělských a stanic činí 6.272 ha. Čtvrtá vrchní správa jest velmi neekonomická, u školních statků zemských škol není v ní vůbec zastoupen odborný živel, což jistě neprospívá těmto objektům jak po stránce odborné a finanční, tak i po stránce vyučovatelské a poradnické. Převzetím všech zemědělských škol do správy ministerstva zemědělství mohou tvořiti veškeré školní a výzkumné statky jednotný velký podnik o výměře 13.270 ha. Pak může být dokonaleji spravován podle zásad podnikového hospodářství schopnými odborníky, jednotně organisován a veden jak se zřetelem na potřeby vyučovací, tak i s ohledem na žádoucí a možnou rentabilitu. Statky by byly také dokonale dány do služeb

poradnictví a zemědělského výzkumnictví, v důsledku čehož by nebylo nutno rozšiřovat počet vlastních praktických objektů zemědělského výzkumnictví.

Zdokonalení a zlevnění jednotné správy zemědělského školství.

Správa zemědělského školství, rozšíření mezi ministerstvo zemědělství a zemského úřadu v Praze a v Brně, jest především velmi nákladná. Vyžaduje troje konceptní, účetní a pomocné úředníky a zřízence. Soustředěním správy všech škol v ministerstvu zemědělství sníží se tudíž celkový počet dosavadních úředníků, určený pro administrativní a finanční správu: k úsporám povahy personální přistoupí i úspora na výdajích věcných. Soustředěná správa může být dokonalejší, neboť ji budou provádět odborníci školství a zemědělství i právníci, jak to z povahy věci vyplývá.

Administrativní a účetní agenda na všech školách se postupně zjednoduší a zjednotí, což umožní profesorům a učitelům věnovat se svým hlavním úkolům učitelským a docílí se též úspory na věcných výdajích (jednotné formuláře, tiskopisy atd.). Revize i kontrola administrativní a účetní agendy bude prováděna z jednotného hlediska a tak se dosáhne objektivního měřítka činnosti každé školy.

Sloučením správy všech škol u ministerstva zemědělství stane se též zemská inspekce bezpředmětnou, což rovněž představuje úspory věcné i osobní.

Jednotnou správou odstraní se t. zv. dvojí kolej správy a všechny obtíže organizační i správní s ní spojené. Žádoucí unifikace různých předpisů, norem, řádů a p. opatření pro všechny školy docílí se nyní – jak bylo uvedeno – velmi složitým jednáním se zemskými úřady, ministerstvem vnitra a projednáváním v samosprávných orgánech (zemské výbory a zastupitelstva). Získané zkušenosti svědčí, že takový způsob jednání vyžaduje mnoho času a energie, jest nákladný, bez prospěchu a často i ke škodě věci samé. Jednotná státní správa zemědělských škol bude tedy i jednodušší a pružnější, bude moci i organizačně urychleně reagovat na změnu poměrů v zemědělské výrobě a na získané zkušenosti školské.

Velkou předností jednotné správy zemědělského školství bude možnost dokonalého disponování všemi učitelskými silami a jinými zaměstnanci. Každého bude možno přidělit bez obtíží na školu, kde může nejlépe plnit své povinnosti. Rovněž bude dokonalejší výběr ředitelů škol, kteří jsou nejdůležitějším činitelem pro úspěšnou činnost každé školy. Také profesori budou mít možnost ucházet se o místa ředitelská na školách v celém státě. Tím se umožní velmi pronikavě zvýšit a zdokonalit činnost každé školy, jak toho zemědělství potřebuje.

Případné námitky a návrhy jiného řešení.

Proti jednotné státní správě mohly by se snad uvádět všeobecné stinné stránky centralisace správy. Vliv takových stinných stránek u odborného školství je však minimální, neboť odlišným a speciálním poměrům zemědělské výroby v bezprostředním okolí školy bude přihlíženo i při jednotné správě. Přání místních činitelů, vztahujících se k činnosti každé školy, naleznou dokonalé uplatnění v poradních sborech, které jsou již zřízeny v každém okrese. Pro usměrnění pracovního programu, sledujícího šíření zemědělského pokroku ve větších oblastech a v celém státě, tedy pro zemědělské školství, poradnictví i výzkumnictví, mohou se s úspěchem uplatnit zemské poradní sbory zemědělské při zemědělských radách a Říšský poradní sbor při ministerstvu zemědělství.

Proti soustředění správy zemědělského školství v ministerstvu zemědělství nelze uvádět ani přílišnou vzdálenost některých škol od Prahy a tím i možnost větších výdajů. Ministerstvo zemědělství už od převratu buduje a spravuje zemědělské školství na Slovensku a v Podk. Rusi, tedy v oblastech nejvzdálenějších, a to podle úsudku odborníků i celé tamní veřejnosti s největším úspěchem, aniž by si tato správa vyžadovala větších nákladů. Mnohé úkoly pro slovenské zemědělské školy opatřuje státní inspektor zeměd. škol v Bratislavě, který udržuje také kontakt se zemským úřadem a se zemědělskou radou. Podobné úkoly by měli i ostatní inspektori zemědělských škol, jejichž kompetenci by bylo možno v mnohém směru rozšířit.

Kdyby správa zemědělských škol měla mít jednu kolej tím, že by země spravovaly veškeré zemědělské školy a byly jim do správy odevzdány i všechny školy státní, vznikly by 4 různé administrativy, celkově hodně dražší než ústřední správa v Praze a věcně nevýhodnější, ježto by tu nebylo specialisace a racionalisace v administrativě i pedagogickém vedení, jakého odborné školy zemědělské nezbytně potřebují a jaké také všude v ostatních zemích evropských se dnes cílevědomě uplatňuje. Tytéž námitky lze uvést též proti tomu, aby sice školy byly postátněny, ale aby vlastní správa byla svěřena zemským úřadům, při čemž ministerstvu zemědělství by zase zůstala pouze vrchní správa. Taková správa by opět byla nákladná, bez možnosti specialisace. Nemohla by ani docílit plných úspěchů, neboť při správě odborného školství stále se prolínají a doplňují prvky organizační a odborně správní, které od sebe nelze dobře dělit. Min. zem., jež by mělo pouze vrchní správu, by ztratilo onen bezprostřední kontakt se školami, jenž právě umožňuje docílit nejlepší organizaci a činnost škol. Zemědělské školství představuje sice 269 škol, ale pouze o 477 třídách. Jest ovšem velmi členité a proto i ve správě musí se uplatňovat různí odborníci. Nepředstavuje však tak rozsáhlý útvar, aby jeho správu za pomoci státních inspektorů nemohlo s plným úspěchem obstarávat přímo ministerstvo zemědělství. Průmyslové odborné a obchodní školství tvoří 497 škol o 3.672 třídách; je tedy mnohem

rozsáhlejší, a přece jeho jednotná správa v MŠANO* jest levná a při tom velmi úspěšná.

Vzhledem k úzké spolupráci zemědělského školství a výzkumnictví, které se mnohdy přímo prolínají a doplňují, a jelikož školy musí soustřeďovat veškeré zemědělské poradnictví a t. zv. agronomickou pomoc (což jinde obstarávají zvláštní konsulenté), nelze tuto koncentraci správy provést ani u ministerstva školství a národní osvěty. Tam by byly zemědělské školy jen vytrženou částí z organického celku, pečujícího o šíření zemědělského pokroku, kde by proto nemohly tudíž dokonale plnit své pracovní úkoly. Nutno mít stále na zřeteli, že zemědělská škola nevyučuje jen žáky ve třídě, nýbrž je střediskem všech zvelebovacích snah zemědělských. Bez doporučené koncentrace v ministerstvu zemědělství, prováděné v souvislosti s reorganizací zemědělského výzkumnictví a se zemědělským poradnictvím, nebylo by možno docílit ani očekávaných úspor, ani očekávaných výsledků pro celé zemědělství.

* Ministerstvo školství a národní osvěty, zkráceně MŠANO

Závěr.

Zákon ze dne 9. dubna 1920, č. 281 Sb. z. a n., zásadně rozhodl o postátnění zemědělského školství. Úplné provedení zákona i v tomto směru jest příkazem doby a zároveň předpokladem úspěšné reorganizace zemědělského školství. Sledovaná reorganizace a soustředěná správa znamená dokonalejší přizpůsobení škol a vyučování nynějším poměrům zemědělské výroby, lepší výsledky při výchově žáků i v šíření zemědělského pokroku. V dokonalé spolupráci s výzkumnictvím a poradnictvím lze docílit ještě pronikavějších výsledků pro naše zemědělství, hlavně ve prospěch povznesení výkonné praxe. Soustředění správy zemědělského školství znamená také snížení nynějších celkových výdajů správních, udržovacích, případně i investičních, což se ovšem plně projeví teprve během několika roků; docílené úspory umožní zase celkové lepší vybavení a vybudování zemědělského školství, zvláště v případech, kde se toho jeví naléhavá potřeba.

akr ✿

Žáci SŠZP Klatovy předvedli, že umí

Ve čtvrtek 21. dubna 2016 prezentovali žáci učebních oborů Střední školy zemědělské a potravinářské Klatovy svoje dovednosti před odborníky i laickou veřejností.

Učební obor kuchař-číšník se prezentoval slavnostními tabulemi připravenými podle vylosovaného tématu a také výrobky z různých druhů mas a těst. Učňi oboru cukrář zhotovili slavnostní dorty na vylosované téma, pekaři slavnostní pečivo a také výrobky z jemného a běžného těsta. Řezníci a uzenáři připravili drobné masné, dušené a speciální výrobky a rovněž výrobky vařené.

„Prezentace prací našich žáků se vydařila, ostatně jako každý rok. Učitelé odborného výcviku naší školy jsou špičkoví profesionálové a odvádějí skvělou práci. Důkazem jsou nejen tyto prezentace, ale také bohatá

účast na soutěžích, kde naši žáci většinou obsazují přední příčky. I touto cestou bych jim za jejich úsilí rád poděkoval. Přejí jim hodně úspěchů v profesním i osobním životě a hodně štěstí při červnových závěrečných zkouškách, jejichž součástí tyto prezentace byly,“ uvedl ředitel SŠZP Klatovy Ing. Vladislav Smolík.

Valdm ✿

Významné ocenenie

Dňa 22. marca 2016 ocenil minister školstva SR Juraj Draxler 62 aktívnych učiteľov a iných pracovníkov školstva za ich doterajšiu prácu. V rámci ocenenia bolo udelených 15 Veľkých medailí Sv. Gorazda. Medzi ocenenými bol ako jediný zástupca poľnohospodárskeho školstva náš dlhoročný dopisovateľ Ján Piešťanský zo SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave. Veľkú medailu získal za rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti poľnohospodárskeho odborného vzdelávania.

Z jeho príspevkov, ktoré vyšli v našom mesačníku ste sa mali možnosť dozvedieť, že aktívne rozvíja spoluprácu s Talianskom – od fariem, cez poľnohospodárske školy, výrobcov preparátov pre poľnohospodárstvo až po vedecko-výskumné inštitúcie. Jeho aktivity ocenil i veľvyslanec Talianskej republiky v Slovenskej republike, pán **J. E. Roberto Martini**, ktorý sa na slávnostnom ocenení zúčastnil, poďakoval ocenenému za doterajšiu spoluprácu a poprial mu veľa úspechov do ďalšej práce, ktorá bude prínosom pre vzdelávanie v rámci oboch krajín.

V rozhovore s pánom veľvyslancom Ján Piešťanský uviedol:

„Budem sa držať pri zemi. Tým nemyslím, že mi po dnešnom ocenení nestúpne sláva do hlavy, ale myslím tým pri pôde, ktorá je objektom mojich pokusov. Aj v tomto roku chcem pokračovať v práci na overovaní možnosti pestovania atraktívnych talianskych odrôd zelenín v našich podmienkach.“

My sme ocenenému položili niekoľko otázok, na ktoré nám odpovedal.

1. Povedzte nám, prosím, niečo o sebe, Vašej motivácii a pohnútkach na voľbu životného smeru a profesijného zamerania.

Do poľnohospodárskej problematiky som vošiel už vo svojom detstve, pretože poľnohospodárske družstvo bolo v tom čase

súčasťou každej dediny a prístup do neho nebol deťom ani veľmi obmedzovaný. Nakoľko i môj otec pracoval na družstve mal som tam možnosť chodiť a mnoho vecí sledovať, hlavne v chove hospodárskych zvierat. Keďže v tých časoch zárobky nedosahovali priemer v priemysle, tak každý družstevník ešte obhospodaroval záhumienok, na ktorom pestoval krmoviny, pri dome disponoval záhradou pre pestovanie ovocia a zeleniny a z naturálií, ktoré tvorili i dve tony obilia sa doma chovali ošípané a hydina. Pri domácich roľníckych prácach sa vždy zišla i pomoc detí a tak som sa mal možnosť naučiť mnoho vecí doma. V tom čase sme sa ako deti, či adolescenti venovali i iným záľubám – chovu drobných domácich zvierat, pretože sme neboli atakovaní ako dnešné deti informačno-komunikačnými technológiami. Najčastejšími záujmami pre nás boli chovy holubov, králikov, či zakrpatených plemien hydiny. Každý sa snažil byť čo najlepší vo svojom chove medzi ostatnými, ale na druhej strane sme si zvieratá vymieňali, dávali si rady a chodili pre skúsenosti k starším chovateľom.

Vyučovanie na základnej deväťročnej škole sa zase nieslo v duchu pracovného vyučovania orientovaného na záhradníctvo. Učteli, ktorí nás učili nielenže mali taktiež vlastné záhrady, ale i prestíž v pestovaní, pretože sa nechceli dať na dedine zahanbiť a zároveň boli i nositeľmi pokroku v zväze záhradkárov. Mal som i to šťastie, že vtedy mala škola veľkú záhradu, ktorú spravoval bývalý grófsky záhradník, ktorý mal nielen vedomosti a praktické zručnosti, ale i entuziazmus k tomu, že nás chcel niečomu priučiť. Keďže som mal možnosť získať mnoho tých, dnes tak strašne múdro nazývaných „kľúčových kompetencií“ ešte v detstve, tak som sa rozhodol pre štúdium na strednej poľnohospodárskej škole. Mojou výhodou bolo, že som mnoho získaných skúseností z domáceho hospodárenia a brigád na JRD mohol rozširovať v širokej škále odborných predmetov, pričom predmet prax realizovaný na školskom majetku to ešte umocňoval.

Následné štúdium na vtedajšej vysokej škole poľnohospodárskej v zootechnickom študijnom odbore po prekonaní prekážok z matematiky a fyziky ma doslova ťahalo získať komplexnú radu odborných vedomostí z problematiky chovu hospodárskych zvierat i cestou zapájania sa do študentskej vedeckej odbornej

činnosti, ktorá mi dala veľmi dobrý základ nielen na komunikáciu so všetkými subjektmi pôsobiacimi na jednotlivých stupňoch výroby, ale aj k publikačnej činnosti. Samozrejme, že po ukončení školy som mal veľký výber zo širokej škály ponúk na výkon zootechnickej pozície na rôznych družstvách, ale nastúpil som pracovať na JRD do svojho rodiska. Spomínam si na to, ako ma hneď tri dni po promócii prišli vytiahnuť zootechnici družstva doslova z postele, aby som čím skôr nastúpil. Rozvinuté družstvá a obhospodarovanie každého kúska pôdy boli dominantným faktorom toho, že absolvent poľnohospodárskej školy ani nevedel, že existuje úrad práce.

2. Prečo práve školstvo?

Paradoxom je to, že do školstva som vôbec neplánoval ísť. Prišlo k tomu tak, že som v roku 1981 mal na starosti tri žiačky poľnohospodárskej školy, ktoré na JRD v Chtelnici vykonávali letnú prázdninovú prax. Keď po jej absolvovaní odchádzali, ospravedlnil som sa im, že možno metodicky som nedokázal všetko vysvetliť podľa ich očakávania. Ony naopak chválili, že sa dozvedeli veľa nových, odborných poznatkov. Myslel som, že ich konštatovanie bolo iba z etického princípu. Asi po roku som zostal prekvapený, keď prišiel za mnou učiteľ živočíšnej výroby, ktorý odchádzal zo školy na inú – do pozície riaditeľa a ponúkol mi svoje miesto. Pri pohovore s riaditeľom SPTŠ v Trnave mi bolo umožnené vyučovanie hlavne odbornej praxe, pretože i v tom čase učelia radšej učili teoretické predmety. Pre mňa, nakoľko som prechádzal do triedy priamo z výroby, to bola vítaná ponuka. Stalo sa to, že v posledný augustový deň roka 1982 som si ešte odkrútil smenu v živočíšnej výrobe a na druhý deň sa už zúčastnil otvorenia školského roku.

Nakoľko najviac uznávam spojenie teórie s praxou, tak som pracoval so žiakmi i na prácach stredoškolskej odbornej činnosti z problematiky výživy a reprodukcie ošípaných. Taktiež som sa venoval i pedagogickému čítaniu, ale vždy s orientáciou na prax, pretože niektoré teoretické názory ohľadom pedagogiky v odbornom školstve mi nepripadajú ako veda, ale skôr pseudoveda. I keď som sa popri učiteľskej práci vypracoval na uznávaného odborníka, napr. v oblasti deratizácie, medzinárodnej spolupráce s talianskymi inštitúciami v experimentálnej činnosti a našiel som i odvahu ísť do nových vecí vo výučbe odborných predmetov, za poľnohospodárskou výrobou mi je stále ľúto.

3. Máte bohaté poznatky a veľa skúseností z tejto aktuálne veľmi diskutovanej oblasti nášho spoločenského života, má naše odborné školstvo ešte nádej, a ak áno – aké zmeny a východiská zo súčasnej situácie vidíte?

Stredné odborné školstvo zamerané na poľnohospodársky sektor možno na tom stojí horšie ako si myslíme. Nie je to iba u nás, ale i v iných krajinách Európskej únie. V našom školstve nemyslím tým situáciu, ktorá je len o financovaní, hoci musí byť jednou z priorit. Terajší systém financovania, kedy sa žiak stal tovarom je nesprávne, pretože školy sa snažia získať čím viac žiakov bez ohľadu na to, či má žiak predpoklady štúdium zvládnuť. Závažnejšie je ale to – a týka sa to i krajín EÚ, že mnohým mladým ľuďom sa nechce pracovať a tak radšej prežívajú štúdiá na školách vyslovene teoretického zamerania. Absolventmi niektorých odborov stredných, ale i vysokých škôl je už trh presýtený a bohužiaľ práve vysoké školy sa stávajú faktorom, ktorý ho narušuje v rovnováhe. Už sa stalo, že žiak, ktorý u nás končil štúdium mal záujem ísť do praxe, výroba si ho doslova žiadala, pretože mladí absolventi poľnohospodárskych škôl v nej chýbajú, ale vysoká škola ho výrobe odľakala. Horší stav je v tom, že priamo v rodinách rodičia odhovárajú deti ísť študovať poľnohospodársku problematiku, pretože vidia upadanie poľnohospodárstva a nevidia snahu kompetentných presadiť jeho potreby a záujmy v celospoločenskej platforme.

Vieme aká je situácia v poľnohospodárstve. Je mnoho subjektov, ktoré doslova prežívajú a tak chýbajú možnosti pre plnú realizáciu duálneho vzdelávania. Ak ho chceme v poľnohospodárstve vykonávať, tak sa je treba prikloniť k obnoveniu funkčnosti školských hospodárstiev a tie vybaviť i novou technikou a nie zbytočne nalievať financie do interaktívnych tabúl, počítačov, digitalizácie vyučovacích hodín a projektov ohľadom národnej sústavy kvalifikácií, ktorá je pre niektoré povolania iba v papierovej forme. Nech výučba praktickej časti odborných predmetov je tým, čím má byť – aby žiak pracoval s poľnohospodárskymi strojmi, zvieratami a rastlinami priamo v teréne prihliadajúc na charakteristiku výroby.

Ing. Zuzana Horváthová ✨

Den Země opět po roce na „zemědělce“ v Žatci

Den Země si každoročně připomínáme 22. dubna. Je to ekologicky motivovaný svátek, upozorňující lidi na dopady ničení životního prostředí.

Na naší škole jsme Den Země oslavili na den přesně: v pátek 22. 4. dopoledne. Pozvány byly děti z mateřských a prvního stupně základních škol. Téměř vše připravovali studenti, vyučující pomáhali. Třetí ročníky oborů ekologie a agropodnikání vybudovaly 11 stanovišť. Například tradiční sázení rostlinky, ukázkou zvířátek z našeho zookoutku, poučné stanoviště, kde předváděli, jak se nejlépe postarat o pejska.

Nejdříve děti zhlédly ukázkou výcviku záchranářských psů pod vedením paní Ing. Heleny Šabatové. V týmu záchranářů byli i tři finští psovodi. V téže době totiž v Žatci probíhala mezinárodní soutěž záchranářských psů a Ing. Šabatová byla jednou z hlavních pořadatelek.

Své vědomosti o plodinách si děti vyzkoušely u stanovišť s všehájícími názvy: **Stánek u Brambory**, **Naše zelené zlato**, ale také **Včelka a sladký med** či **Jak žijí zvířátka v lese**. Hřebčín Tasov předvedl výcvik sportovních koní. Z jezdeckého klubu Exkalibur Veltěže přijela ponyňka Angela, se kterou se děti mohly vyfotografovat. Vše bylo doplněno zemědělskou technikou.

Ke konci oslav obdržely děti stylové dřevěné medaile, které pro ně vytvořili studenti učebního oboru elektromechanik, který je nově součástí OA a SOŠZE.

Po splnění všech vědomostních soutěží odcházely děti se sladkým ohodnocením, diplomem a medailí. Akce se velmi líbila, navštívilo ji téměř tisíc dětí. Opět jsme si příjemně připomenuli význam přírody a nezbytnost i radost žít s ní v souznění.

Děkujeme za finanční podporu městu Žatec. Jen díky ní jsme mohli udělit dětem diplomy, potěšit je sladkou odměnou a připravit stanoviště.

Pavína Bielíková a Ing. Andrea Rábová
za Obchodní akademii a Střední odbornou školu
zemědělskou a ekologickou v Žatci ☼

Zasedání Výkonné rady

v prostorách České zemědělské akademie v Humpolci

Zasedání Výkonné rady proběhlo v prostorách České zemědělské akademie v Humpolci dne 6. 4. 2016, na kterém se sešli zástupci škol a hosté z ICV Mendelu Brno, ÚZEI Praha a NÚV Praha, kteří informovali o svých činnostech v oblasti vzdělávání.

Zástupci NÚV Praha **Ing. Zorka Husová** a **Ing. Karel Opočenský** informovali o projektu NSK (Národní soustava kvalifikací), který pokračuje v režimu „udržitelnosti“. V jeho rámci probíhají nadále procesy tvorby a revizí standardů PK (profesní kvalifikace) včetně schvalovacích procesů. Pro zemědělské školy je důležité, že v procesu schvalování je další sada NSK, kde jsou oblasti zemědělství, lesnictví a potravinářství PK uvedeny v příloze.

Další projekt NZZ (Nová závěrečná zkouška) pokračuje rovněž v režimu „udržitelnosti“. Záměrem vedení projektu je připravit pro všechny obory vzdělání (úroveň H i E) a pro písemnou část závěrečné zkoušky tzv. banku témat. Písemná část v tomto pojetí bude probíhat na PC a každý žák bude mít svoje unikátní zadání písemné zkoušky. Toto provedení bude ovšem vyžadovat od žáků větší nároky především v oblasti „méně standardní počítačové gramotnosti“. V tomto roce je v této podobě připraven obor Opravářské práce.

Dále promluvila paní **doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.**, ředitelka ICV Mendelu Brno. Zmínila novelu vysokoškolského zákona. Informovala také zástupce škol o kvalitě ve vzdělávání a o zhoršujících se kritériích kvality a připomněla významné výročí Institutu celoživotního vzdělávání, který v červnu 2016 oslaví 10 let od doby, kdy se Institut stal samostatným vysokoškolským ústavem Mendelovy univerzity v Brně. Posluchači byli rovněž seznámeni s přípravou 8. ročníku mezinárodní vědecké konference **ICOLLE 2016**. Tato konference se bude konat ve dnech 13.–14. 9. 2016 v Kongresovém centru Mendelovy univerzity ve Křtinách.

Za časopis Zemědělská škola promluvila **Ing. Alena Krajíčková**, která jako bývalá redaktorka časopisu je stále v kontaktu se školami a také píše články do našeho časopisu. Upozornila na osmdesáté výročí časopisu Zemědělská škola.

Za časopis promluvil dále **Mgr. Pavel Sládek, Ph.D.** Pozval zástupce škol a hosty na seminář „**Chut' života, zdravé regionální potraviny ve školách**“, který se bude konat ve dnech 18. a 28. dubna 2016. Upozornil rovněž na Facebookové stránky časopisu

www.facebook.com/zemedelskaskola/ a vyzval k větší návštěvnosti těchto stránek. Mezi nejdůležitější úkoly časopisu počítá vytvoření archivu starších článků a úpravu časopisu tak, aby bylo možné jej číst na tabletech a jiných mobilních zařízeních.

Předseda Asociace **Mgr. Otakar Březina** informoval o přípravě reformy financování škol. Zmínil se rovněž o tom, že členům Výkonného výboru byl rozeslán e-mail s dotazníkem. Dne 4. 3. 2016 byl odeslán na MŠMT sumarizovaný materiál od jednotlivých škol. Předseda asociace poděkoval zástupcům škol, které se do akce zapojily.

Všem členům Asociace byly rozeslány dva e-maily týkající se reformy financování pedagogických a nepedagogických pracovníků.

RNDr. Jiří Trávníček, ze SŠ technické a zemědělské Nový Jičín upozornil na odkaz na elektronickou učebnici **Technologie oprav 1. díl** <http://www.tznj.cz/index.php?page=ucebnice-top1> nebo na elektronickou knihovnu <https://etznj.publi.cz/>; učebnice je také optimalizovaná pro tablety s iOS nebo Androidem. Autoři a vydavatelé prosí o další náměty a připomínky.

Ing. Blažena Hořejší, VOŠ a SZeŠ Tábor nabízí pro zájemce výstupy z Projektu OPVK: CZ. 1.07/1.1.14/02.0051. Jde konkrétně o učebnici praxe pro obor Agropodnikání, Ekonomiku a podnikání a konverzační témata z AJ a NJ. Tyto učebnice jsou v elektronické podobě ke stažení na www.szestabor.cz v sekci realizované projekty/výstupy.

psl ✿

Animal contribution to human needs

Příspěvek zvířat k potřebám člověka

Our basic human needs are food, shelter, clothing, fuel and general well-being. Animals and animal products supply many of these basic needs and contribute to a standard of living associated with a high consumption of animal products.

Since the domestication of dogs, horses, cattle and sheep, between 6,000 and 10,000 years ago, wide differences have developed between people in various regions of the world in using agricultural technology to improve their life; but in all societies, domestic animals are a source of food, commercial products, and companionship of people.

Of particular importance among the number of benefits that domestic animals provide for humans are food, clothing, slaughter by-products used for various chemical purposes and animal feeds, power, manure for fuel, buildings, and fertilizer, information on human diseases through studies of experimental animals, and pleasure for those who keep animals.

When opportunity exists, most humans consume both plant and animal products. Meat is nearly always consumed in quantity when it is available. Its availability in most countries is closely related to the economic status of the people and their agricultural technology. Meat is important as a food for two scientifically based reasons. The first is that the assortment of amino acids in animal protein more closely matches the needs of the human body than does the assortment of amino acids in plant protein. The second is that vitamin B₁₂ which is required in human nutrition, may be obtained in adequate quantities from consumption of meat or other animal products, but not from plants.

Milk is one of the largest single sources of food from animals. Milk in our country comes mainly from cattle, but in many other countries milk comes from sheep, goat, camel, and other animals. Milk and products made from milk contribute protein, energy, vitamins, and minerals for humans.

Besides the nutritional advantages, a major reason for human use of animals for food is that most countries have land areas unsuitable for growing cultivated crops. Approximately two thirds of the world's agricultural land is permanent pasture and meadow, and of this about 60% is unsuitable for producing cultivated crops that would be consumed directly by humans. This land, however, can produce roughage in the form of grass and other vegetation that is digestible by grazing ruminant animals, of which the most important are cattle and sheep.

Základní lidské potřeby jsou potrava, úkryt, ošacení, palivo a obecný blahobyt. Zvířata a produkty z nich naplňují mnohé z těchto základních potřeb a přispívají k dosažení požadované životní úrovně, jež je s vysokou spotřebou produktů ze zvířat spojena.

Od doby ochočení psů, koní, skotu a ovcí před 6 000 až 10 000 lety se mezi lidmi v různých oblastech světa vyvinuly velké (široké, značné) rozdíly ve využívání zemědělských technologií ke zlepšení života; ve všech společnostech jsou však domácí zvířata zdrojem potravy, komerčních produktů a sounáležitosti (jako společníci lidí).

Užitek, který domácí zvířata lidem poskytují, je nezměrný. Snad nejdůležitější jsou jako zdroj potravy, ošacení, vedlejších jatečních produktů potřebných v chemickém průmyslu či při výrobě krmení pro jiná zvířata, energie, hnojiv, paliva z trusu, jako zdroj stavebního materiálu pro přístřeší, ale i informací o lidských chorobách, které získáváme při experimentech s pokusnými zvířaty, a potěšení, jež zvířata poskytují svým chovatelům.

Pokud je to možné, většina lidí konzumuje jak rostliny, tak živočišné produkty. Je-li dostupné, bývá maso téměř vždy pojídáno v hojném množství. Jeho dostupnost se ve většině zemí odvíjí od užívaných zemědělských technologií a ekonomického postavení jednotlivých strávníků. Maso je jako potravina důležité ze dvou vědecky podložených důvodů: První je, že směs aminokyselin v živočišném proteinu velmi dobře vyhovuje potřebám lidského těla, víc než směs aminokyselin v proteinu rostlinném. Druhým důvodem je skutečnost, že vitamin B₁₂, který je z hlediska lidské výživy nezbytný, získáváme v dostatečném množství z konzumovaného masa a jiných živočišných výrobků, ale nikoli z rostlin.

Mléko je jednou z kvantitativně i výživově nejvýznamnějších potravin produkovaných zvířaty. U nás pochází převážně od skotu, ale v mnoha zemích od ovcí, koz, velbloudů a jiných zvířat. Mléko a výrobky z mléka dodávají člověku protein, energii, vitamíny a minerály.

Kromě nutričních předností je významným důvodem využívání zvířat jako potravy fakt, že většina zemí nedisponuje dostatečnou rozlohou půdy vhodné k pěstování kulturních plodin. Přibližně dvě třetiny světové zemědělské půdy jsou trvalé pastviny a louky, z nichž je asi 60 % nevhodných k produkci kulturních plodin, které by člověk přímo konzumoval. Tato půda však může produkovat objemnou hmotu ve formě trávy a jiné vegetace, jež je stravitelná pro pasoucí se přežvýkavce, z nichž jsou nejdůležitější skot a ovce.

Answer the following questions:

What are the benefits that domestic animals provide for man? Why is meat important for scientifically based reasons, what are the reasons? Why is milk important in human nutrition? What can be produced on land that is not good for growing cultivated crops?

Několik poznámek

Spojení slov „well being“ vlastně znamená „dobré bytí“. Do češtiny se ale nejlépe přeloží slovem „blahobyt“, třebaže to může znít příliš silně. „Since“ překládáme nejčastěji „od“ (nějaké doby). Ve větě vyžaduje užití předpřítomného času, protože znamená „od nějaké doby do současnosti“. Proto tedy v našem textu: „Since (...) have developed...“ Do češtiny obvykle překládáme přítomným časem: „I have been here since yesterday.“ (Jsem tu od včerejška.)

„both – and“ / „jak – tak“ (Most humans eat both plant and animal products.)

doc. PhDr. Jaroslav Voráček, CSc. ✨

Kde studuje nejlepší zemědělec České republiky?

Na klatovské Střední škole zemědělské a potravinářské

Celostátní kolo jakékoli soutěže je vždy velice náročné. Jak pro soutěžící, tak pro organizátory. Ve dnech 6.–8. 4. 2016 proběhl ve Starém Městě u Uherského Hradiště na zdejší SOŠ a gymnáziu 18. ročník celorepublikové soutěže studijního oboru agropodnikání.

Čtyřicet soutěžících z celé republiky se utkalo v teoretických a praktických znalostech týkajících se živočišné a rostlinné výroby, mechanizace a ekonomiky. Testy obsahovaly přibližně 40 otázek a byly nesmírně obtížné. Součástí praktické části soutěže v oblasti rostlinné výroby bylo například poznávání rostlin, semen, škůdců a nemocí rostlin. A pochopitelně výpočty, které s ohrožením plodin ap. souvisejí. Žáci museli prokázat dovednost v práci se zvířaty a dokázat vypočítat např. odpisy, odměny, úroky. Soutěž

prověřila, zda ovládají kalkulační vzorce. Velice těžké bylo poznávání 10 různých detailních částí strojů, které si soutěžící losovali ze 100 možných.

Naši školu reprezentoval žák 4. ročníku oboru agropodnikání Václav Petrželka. V silné konkurenci dokázal zvítězit. Zároveň byl v praktických znalostech vyhodnocen jako třetí nejlepší z celé České republiky a ve znalostech teoretických dosáhl na metu nejvyšší.

Ředitel školy Ing. Vladislav Smolík Václavu Petrželkovi i touto cestou k obrovskému úspěchu gratuluje a přeje hodně úspěchů nejen při maturitní zkoušce, ale také v dalším profesním a soukromém životě. Poděkování rovněž patří učitelu Ing. Zdeňku Nejdlovi a všem zaměstnancům školy za skvěle odvedenou vzdělávací práci.

Ing. Vladislav Smolík
Střední škola zemědělská a potravinářská,
Klatovy ✨

Liberec – Jablonec nad Nisou

Zemědělská olympiáda žáků středních škol

Ve dnech 20.–21. 4. 2016 uspořádala Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant 11. ročník Zemědělské olympiády žáků středních škol. Tato akce proběhla ve spolupráci s Libereckým krajem, Regionální agrární radou a Okresní agrární komorou a za podpory firem a osob nejen z Frýdlantska.

Potěšila nás účast družstev ze škol, které k nám tradičně jezdí: Střední odborná škola Frýdek-Místek, Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola (pracoviště Humpolec a Světlá nad Sázavou), Gymnázium a Střední odborná škola Podbořany, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou, Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov (pracoviště Kamenice nad Lipou) a také Bauernverband Oberlausitz e.V. z německého Rosenhainu.

Soutěžilo se v následujících disciplínách:

- Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem
- Poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů
- Práce s traktorem s čelním nakladačem
- Písemný test znalostí
- Výměna a vyvážení pneumatiky
- Vykování skoby
- Sedlácký víceboj (házení balíků na cíl, převoz pytlů kolečkem, ruční dojení)

Celé dvoudenní zápolení probíhalo bez problémů a za příznivého počasí. Při plnění disciplín se potkávali žáci, kteří se připravují pro práci v zemědělství a zkušenosti si vyměňovali také pedagogové z různých míst republiky i zahraničí. Při středečním zahájení akce pozdravili přítomné zástupci zřizovatele, zaměstnavatelů a sponzorů.

Ve čtvrtek probíhala výstava domácích zvířat za velkého zájmu mateřských a základních škol. Díky všestranné podpoře získali vítězové hodnotné ceny.

Výsledky družstev:

1. ČZA v Humpolci (Světlá nad Sázavou)
2. SŠHL Frýdlant
3. SOŠ Frýdek-Místek

Výsledky jednotlivců:

1. David Metal, ČZA v Humpolci (Světlá nad Sázavou)
2. Štěpán Cyrus, SŠHL Frýdlant
3. Otto Žďárský, SŠHL Frýdlant
3. Marvin Amboss, Rosenhain

Mgr. Milan Drechsler, předseda organizačního výboru ✨

Zemědělská olympiáda žáků středních škol

očíma účastníků – soutěžících, učitelů, návštěvníků...

Významné jubileum – deset let – překročila pěkná soutěž, kterou každoročně pořádá Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant. Letošní 11. ročník se uskutečnil ve dnech 20.–21. dubna 2016 a přinesl několik zajímavých změn. Počasí už tradičně přálo, po prvním trochu chladnějším větrném ale slunném dni se druhý den doslova „vyšperkoval“ modrou oblohou a hřejivým sluncem.

Ve Frýdlantu se setkala 24 soutěžících ze sedmi škol – ze vzdáleného Frýdku-Místku, německého Rosenhainu, z Humpolce i z jeho pracoviště ve Světlé nad Sázavou, z Horek nad Jizerou, z Podbořan, z Pelhřimova z pracoviště Kamenice nad Lipou i z frýdlantské školy.

První soutěžní den

Program začal tradičně – v přátelské rodinné atmosféře se uskutečnila podrobná instruktáž soutěžících o průběhu olympiády, rozlosování a rozdělení dvoučlenných družstev do skupin a slavnostní „hráběcí“ zahájení s představiteli Střední školy hospodářské a lesnické Frýdlant a s významnými hosty. Setkat se a zasoutěžit si, to je hlavní cíl! „Když nevyhrajete, tak se nic nestane, ale hlavně dbejte na bezpečnost, aby se něco nestalo vám!“

Ze školního nádvoří už všichni vyrazili za plněním soutěžních disciplín. První den to byly: jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem, výměna a vyvážení pneumatiky, poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů a podvečerní písemný test znalostí z rostlinné a živočišné produkce a z mechanizace.

Přijeli ti nejlepší

V Horkách nad Jizerou např. „na soutěž vybírá pan mistr, který učí techniku, traktory, dílny, vybírá si ty nejšikovnější s tím, že teorii by

měli znát všichni. Kluci Milan a Dan jsou z třetího ročníku oboru zemědělec-farmář. Soutěžní disciplíny znali, ale předem si je nezkoušeli, vždycky to tady okoukají. Jezdit traktorem umí dobře“.

Jízda traktorem

Jízda zručnosti traktorem s přívěsem se opět (k radosti fotografů) vrátila na původní místo u autokempu s překrásným výhledem na zámek. Tato disciplína patří mezi náročné a stěžejní úkony a někdy i zkušený hoch z rodinné farmy podlehne trémě, či se trochu ukvapí. Už první pravouhlopisná zatáčka zpočátku „bourala“ výtyčky, průjezd osmičkou se „dal“ absolvovat i obráceně a pomyslné zacouvání do garáže náleželo mezi nejobtížnější úkony. Následoval celkem bezproblémový průjezd slalomem, úvozem, další pravouhlopisná zatáčka, přejezd lávky – tady se vyplatilo trochu zpomalit – zajetí k rampě a zastavení na vzdálenost 20 cm po celé délce ložné plochy a konečně zastavení

ve vyznačeném prostoru. Časový limit na projetí trasy byl 12 minut, za každý testný bod bylo připočteno 10 vteřin.

Výměna a vyvážení pneumatiky

K soutěžní disciplíně „demontáž pneumatiky z disku a zpětná montáž včetně vyvážení“ se soutěžící žáci zase přesunuli se svými učiteli do dílen v areálu školy. Někteří žáci měli ztíženou situaci, protože potřebné zařízení ve své škole nemají a nemohli si tuto činnost nacvičit. Ale protože školy vyslaly šikovné mládence, tak i ti „znevýhodnění“ postup rychle okoukali a pěkné bylo, že i jejich „konkurenční“ soutěžní kamarádi jim leccos vysvětlili a poradili. To se opakovalo i u některých jiných disciplín, ne každá škola může žáky zacvičit v kování či v práci s čelním nakladačem. Samozřejmě, že i přítomní zodpovídající mistři a učitelé nenechali soutěžícího v nejistotě a kromě instruktaže vypomohli i případnou radou. A pedagogický doprovod žáků? „*Nic si z toho kluci nedělejte, berete to jako výbornou možnost, se to tady naučit.*“ Vždyť získat nejvíce bodů není prvořadým úkolem olympiády.

Dobrou pomůckou všem byl manuál technologického postupu, který dostala všechna družstva, a tak si sled úkonů – od vyšroubování ventilků po sejmutí matice a trnu – mohli soutěžící předem prostudovat.

Poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů

Úplně snadná nebyla „poznávačka“, která byla připravená v prosklené části školní budovy (pěkně vyhřáté odpoledním sluníčkem). Žáci měli za úkol určit 30 vzorků zemědělského materiálu – rozpoznat předložené modely, vzorky plodin (fotografie, suché exponáty), semen a plemena hospodářských zvířat (na fotografiích). Znalosti žáků byly rozdílné, některé žáky potrápila plemena, jiné zaskočila „historická pomůcka“ – rostlina bavlníku či svazek dozrálého lnu. Při hodnocení byl brán v potaz i dosažený čas.

Písemný test

Poslední středeční disciplínou byl didaktický test znalostí, který zahrnoval 28 otázek z odborných zemědělských předmětů. Soutěžící k němu usedli hned po večeři v příjemné školní jídelně. Zřejmě jim vyplňování z výběru možností docela vyhovovalo, protože učitele – pedagogický doprovod žáků – zaskočila rychlost s jakou práci odevzdali, většinou v kratším časovém limitu. Že by už se tak těšili na podvečerní procházku do města?

Druhý soutěžní den

Čtvrteční počasí si organizátoři nemohli přát lepší. Však v tento den probíhaly nejenom další soutěžní disciplíny (práce s čelním nakladačem, zhotovení tesařské skoby, sedlácký víceboj), ale pestrý zemědělský program s mnoha soutěžemi a s výstavkou domácích zvířat pro děti mateřských a základních škol, vše v prostorách školního statku a školní farmy. Zájem ze škol byl obrovský, frýdlantští museli operativně řešit dopravu dětských návštěvníků, nechtěli nikoho odmítnout.

Práce s čelním nakladačem

V letošním roce měla škola možnost vyměnit „rozsypající se“ starý nakladač za nový a díky sponzorské zápůjčce tak místo dřevěných špalků stavět stohy. Na dvoře školního statku tak čekal na žáky pěkný traktor s čelním nakladačem. Úkolem soutěžících bylo prokázat zručnost při jeho ovládání a postupně přemístit pět

balíků slámy do vyznačeného prostoru a sestavit tak malý stoh. Následně dva horní balíky opět sundat a postavit do dalšího vyznačeného prostoru. Čas na splnění tohoto úkolu byl opět jako v jízdě zručnosti traktorem 12 minut.

I tohoto úkolu se žáci zhostili dobře, rozdílné zkušenosti se projevíly hlavně v potřebném čase ke splnění úkolu.

Někteří ze soutěžících žáků nabídli i své postřehy. Jako např. Ríša z Frýdku-Místku komentoval činnost nakladače: „...už nechce zapínat, tzn., že čerpadlo už nechce tlačit, musel jsem dvakrát vyřadit, pustit spojku..., aby se nakladač vůbec pohnul. Na příští rok by bylo lepší ho přemontovat na tisíc otáček, čerpadlo pojede rychleji a bude lepší tlačit...“

Práce v kovárně

Úkol zhotovení tesařské skoby v kovárně školního statku patří mezi tradičně přitažlivé disciplíny i pro dětské návštěvníky ze škol. I když některé školy kovárnu v rámci dílen nemají, zvládli všichni soutěžící „vytvarovat ocelovou kulatinu za tepla do tvaru tesařské skoby“ bez problému. Ti s menší praxí mohli postup dostatečně dlouho sledovat u svých kamarádů, na různá úskalí je upozorňovali zodpovědní mistři, kteří obzvláště hlídali dodržování nezbytné bezpečnosti práce. A všichni kluci byli šikovni.

Sedlácký vícebój

U plnění této disciplíny došlo oproti předchozím rokům rovněž k příjemné změně. Z prostoru

budov školního statku se soutěžící žáci, ale i všichni návštěvníci, přesunuli na školní farmu. Jednotlivé disciplíny si postupně vyzkoušeli i ostatní malí a velcí návštěvníci.

První z nich – **skládání balíkového sena** – spočívala v naházení pytlů se senem pomocí dvojhrotých vidlí otvorem dřevěné konstrukce do přistaveného vleku. Nebyla to disciplína úplně nelehčí, ale s úspěchem si házení vyzkoušeli i „siláci“ ze základních škol.

Druhá disciplína – **převoz pytlů kolečkem** – se stal velmi populární i mezi těmi nejmenšími. Zkoušeli to alespoň s prázdným kolečkem či s jedním pytlem. Samotní soutěžící měli za úkol projet vyznačenou „slalomovou“ dráhu kolečkem naloženým pytlí naplněnými pilinami, nic neporazit a nic neztratit. Hodnotil se dosažený čas.

Už tradiční disciplína – **ruční dojení** – mnohé svou náročností zaskočila. Úkolem bylo vydojit z atrapy vemene ve stanoveném čase dvě minuty co nejvíce tekutiny (vody). V polovině času už ale mnozí neměli v prstech sílu a museli se hodně přemáhat ty dvě minuty úsilí vydržet. „Pro příště budeme prsty posilovat“, slibovali si. Ti nejmenší se shlukli kolem velké pěkné atrapy krávy, u ní bylo dojení o hodně lehčí.

Program pro veřejnost

Na děti čekaly i další soutěže přizpůsobené všem věkovým kategoriím. Ty větší například úspěšně zkoušely i házet vidlemi na cíl – trefit se do terče na balíku slámy. Vyzkoušet si mohly i ostatní disciplíny, které absolvovali soutěžící žáci. Kromě už zmíněné výstavy drobných hospodářských zvířat návštěvníci sledovali ukázkou jezdeckého výcviku děvčat z jezdeckého oddílu, zkoušeli si třeba pohladit pěkného kozla, který putoval se svým „doprovodem“ celým areálem a neodmítli, zvláště ti malí, ani drobné občerstvení – především nabízené koláčky. V poledne na oběd se jim z tak poutavého místa odejít ani nechtělo.

Postřehy

Soutěžení skončilo. Během dvou společných dní se žáci „ze všech koutů“ vzájemně seblížili a i při čekání na výsledky tvořili debatující hloučky.

Budoucí farmář-zemědělec Ríša byl na Zemědělské olympiádě ve Frýdlantu v loňském roce poprvé. „Jezdil bych každý rok, moc mě to tu baví, jsem letos v třetím ročníku, tak tu končím. Ale nevím, jak paní učitelky, domlouvají se, že by mě tu ještě rok nechaly. Po loňské zkušenosti už teď tuším, do čeho jdu, už je to jinačí. Ale velký rozdíl to není. Musím se na to připravit, když člověk není připraven, je překvapen. Kdyby byla možnost zastupovat školu na nějakých soutěžích, zase bych šel. Ale většinou je podmínka, že člověk musí být žák školy.“

Otto z frýdlantské školy je žákem druhého ročníku a připravuje se jako opravář zemědělských strojů. „Soutěžím už podruhé, vloni jsme vyhráli druhé místo jako družstvo. Teď doufám, že budeme první.“ A příští rok se opět zúčastní soutěže? „Až jak to letos dopadne, bude-li 1. místo, dám možnost jiným.“

Štěpán ze stejného družstva je žákem třetího ročníku a letos školu končí. Souhlasí s Ottou, „... rádi bychom byli v této soutěži první“.

Učitelé, doprovázející své žáky, už uvažují; např. „by bylo dobré, aby se soutěže zúčastnili stejní žáci už v druhém ročníku a pak opakovaně. To by kluky lákalo. A předat pak i své zkušenosti mladším, motivovat prváky, dát jim nějaký cíl. Podařilo by se postavit příště za školu i dvě družstva?“ A jak se kluci cítí, když už mají všechno za sebou? „Mohlo to být lepší, nepovedla se jízda...“, myslí si Milan z Horek. Ale jejich učitelka si to nemyslí... „kluci uvědomte si, že s tím, že vy jste byli nenatrénovaní, nevěděli jste vůbec, do čeho jdete, tak jste skončili jako pátí, a to i před některými, kteří to měli přímo natrénovaný. To je úžasný. Někdy v tom pořadí je to jen o bod. Víte sami, že na to máte!“

A skutečně, rozdíly ve výsledcích jsou někdy velmi těsné, svou sehrála možná i tréma, vylosované pořadí..., ale umístění není to hlavní, a tak to i všichni brali. Důležité jsou nové zkušenosti, nová přátelství, nová poznání, a to nejen pro soutěžící žáky. Ti se domů vracejí zase obohaceni a jejich spolužáci je budou zvědavě očekávat. Tohoto momentu úspěchu může škola jako dobrou propagaci oboru vhodně využít!

A kam dál?

Na co se účastníci soutěže chystají po letošním ukončení školy?

Dan z Horek bude samozřejmě pracovat v zemědělství, ve vesnici kde bydlí je družstvo specializované na živočišnou i rostlinnou výrobu, práci už tam má příslibenou. Vlastní hospodářství doma nemají, ale zemědělská práce ho vždycky bavila.

Spolužák Milan bude pracovat úplně doma, protože jeho táta má zemědělství, věnuje

se rostlinné výrobě, pěstuje řepu, slunečnici, obilí, hořčici.

Také Ríša z Frýdku má jasno: „Od minulého léta mám řidičský průkaz, tak chodím u nás na brigády, pan agronom už mi příslibil práci natrvalo. Je tam zemědělství, doprava, oprava. Hodně lidí mě láká pro další studium, ale já raději pracuji rukama, než sedět a trpět ve škole. Jak to sleduji, už se stát začíná trochu snažit, jsou dotace z Evropské unie. Ale pořád by to chtělo pomoci, ještě dnes se vše dělat nevyplatí, třeba chovat hospodářská zvířata. Doma mám traktory a pár králíků, jinak dělám služby, když je třeba něco dovést... To je s otcem náš koníček.“

A co se časem vrátit do školy jako mistr? „Už jsem o tom s pány mistry mluvil, říkají mi, že jsem jejich kolega, o traktorech vím hodně, možná by mě to bavilo. Ale nemám rád, když je na škole někdo proto, že se na jinou nedostal, nemá o to zájem. Já jsem rád mezi chlapama, co je to baví, co jezdí celý život... to mi vyhovuje a doufám, že se mi též bude dařit. Už se na mě v práci těší, nastoupím, jen co dostanu výuční list. Doufám, že to vyjde, vypadá to nadějně. Když vidím, že někteří nemají práci a já už mám příslibené...”

Otto začal ve Frýdlantu studovat veterinární obor, ale přešel na opraváře. „Jsem z Raspenavy. Máme rodinnou farmu o rozloze 1000 ha, tak je to pro mě lepší, než původní veterina. Po ukončení školy půjdu pracovat domů na farmu. Farmu vlastní moji prarodiče, tak už se na mou pomoc těší. Práce mě moc baví. Budu tam ještě s bratřenci.”

Štěpán je také místní, z třetího ročníku, letos končí. „Mám už práci, jak Otto říkal..., tak já k nim nastupuji na farmu. Doma máme také farmu, ale menší, tak chceme toho víc, baví mě to, tak bych tam chtěl pokračovat. Budu pracovat doma a pak ještě u Žďárského v Raspenavě. Chci začít co nejdříve. Nemám s prací žádný problém, poradím si se vším.”

Ještě na závěr

Sečteno, spočítáno, výsledky jsou dány. V letošním roce dvě trochu rivalské školy – Frýdlant a Frýdek-Místek v umístění na prvním

místě „přeskočila” Česká zemědělská akademie v Humpolci, pracoviště Světlá nad Sázavou, a to jak v pořadí družstev, tak jednotlivců (v roce 2015 druzí v jednotlivcích a třetí v družstvech). Mezi tři nejlepší žáky se dostal i německý soutěžící. V loňském roce kralovala Střední odborná škola Frýdek-Místek a v roce 2014 se o první tři místa Frýdek a Frýdlant podělily.

Ale, jak už bylo výše řečeno, o čísla tu nešlo. Snad všichni odjížděli spokojeni a s novým povzbuzením pro příští rok. Frýdlantské Střední škole hospodářské a lesnické se už přes deset let daří držet a vylepšovat velmi pěknou zemědělskou soutěž!

akr ✨

Čaro vidieka rukami cukrárky

V dňoch 26. 4–28. 4. 2016 sa v priestoroch Agrokomplexu v Nitre konala výstava **Mladý tvorca 2016**. Jej súčasťou bola tiež súťaž **Tvorivý cukrár** s témou **Čaro vidieka**. Podujatie malo za cieľ rozvíjať zručnosť, talent a sebavedomie žiakov.

Strednú odbornú školu Pod Bánošom v Banskej Bystrici reprezentovala žiačka tretieho ročníka odboru cukrár, pekár Monika Ťahúňová. Svoju tortu nazvala **Mladíkovo malé tajomstvo** a získala s ňou druhé miesto. U odmenenej žiačky členovia poroty ocenili vzhľad výrobku, kreativitu, originalitu a aj jeho chuť.

Monika svojím produktom poukázala na tradície vidieka, prácu na poli – krásnu, ale náročnú, po ktorej prichádza zaslužný oddych.

Žiačku odborne viedla pani profesorka Mgr. Emília Klocháňová a obe sa mohli tešiť už z druhého tohtoročného ocenenia v cukrárskej oblasti.

PhDr. Anna Ivanová, Stredná odborná škola
Pod Bánošom 80, Banská Bystrica ✨

V barvách jara a Velikonoc

soutěž odborných dovedností v Lomnici nad Popelkou

Barvy jara a Velikonoc 2016 – již 4. ročník soutěže odborných dovedností – uspořádala ve čtvrtek 31. března 2016 pro žáky učebních oborů cukrářského, pekařského a kuchařského zaměření Střední škola v Lomnici nad Popelkou.

Soutěž proběhla v dílnách odborného výcviku v Pivovarské ulici.

Soutěžící byli rozděleni do tří kategorií – cukrářské, kuchařské a pekařské. Jejich úkolem bylo dohotovení cukrářského, kuchařského nebo pekařského výrobku, odpovídajícího zadanému jarnímu či velikonočnímu tématu, v časovém limitu 180 minut.

Podle pravidel si soutěžící v cukrářské a kuchařské kategorii směli přivést rozpracovaný polotovár v rozsahu cca 50 % (například upečený a slepený korpus, namodelovaná část ozdob, tepelně opracované suroviny, nakrájené uzeniny a sýry, případně připravené pěny). Zbývajících 50 % bylo z důvodu objektivního hodnocení nutné dokončit před zraky odborné komise. Pro soutěžící v pekařské kategorii bylo na zhotovení pekařského exponátu připraveno vyzrálé kynuté těsto.

Odborná komise práci soutěžících pozorně sledovala. Hodnotící kritéria? Čistota a profesionálnost provedení, dodržování bezpečnostních a hygienických zásad, vzhled, originalita a celkový dojem, organizace práce a profesní vystupování. Komise hodnotila školní stupnicí 1–5 (1 nejlepší) a vzhledem k nasazení soutěžících nebylo její rozhodování snadné.

Atmosféra v průběhu soutěže byla vynikající a vytvořené produkty úžasné. Bylo patrné, že soutěžící „svoje“ řemeslo opravdu umí. Obrovská pochvala však nepatří jen žákům zúčastněných škol, ale i učitelům, kteří je učí a na účast v odborných soutěžích připravují.

Vytvořené exponáty si kromě účastníků mohli prohlédnout i žáci všech ročníků pořádající školy. Doufejme, že tím získali motivaci a inspiraci k účasti v dalších ročnících.

Věříme, že všichni zúčastnění strávili v Lomnici nad Popelkou příjemný den, a dovolujeme si tímto pozvat k účasti v jubilejním 5. ročníku soutěže Barvy jara a Velikonoc 2017 také další školy.

Výsledková listina

Kategorie cukrářská

1. Klára Kopalová, SŠ Lomnice nad Popelkou
2. Eliška Králová, SŠ Lomnice nad Popelkou
3. Lucie Veletová, OU Hradec Králové

Kategorie kuchařská

1. Anna Vašková, SŠ hospodářská a lesnická, Frýdlant
2. Eliška Rudolfová, SŠ Lomnice nad Popelkou
3. Petra Tlustá, SŠ hospodářská a lesnická, Frýdlant

Kategorie pekařská

1. Vladimír Hlavatý, SŠ Lomnice nad Popelkou
2. Michal Beňák, SŠ Lomnice nad Popelkou
3. Anna Drahošová, OU Chroustovice

Střední škola v Lomnici nad Popelkou v současné době nabízí studijní obory zakončené maturitní zkouškou a učební obory zakončené výučním listem. Lze zde získat kvalifikaci pro uplatnění v oblastech cestovního ruchu, gastronomie, potravinářství a podnikání. Kromě denního nabízí škola i dálkovou formu nástavbového studia a zájmové a profesní vzdělávání dospělých.

Rovněž žákům a veřejnosti nabízíme ubytování v Domově mládeže s možností celodenního stravování ve školní jídelně (pouze pro studující). K dispozici jsou dvoulůžkové a třílůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením.

Více na www.skola-lomnice.cz.

Institut
celoživotního
vzdělávání
2006–2016
10. VÝROČÍ VZNIKU

Mendelova
univerzita
v Brně

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ KONFERENCE
ICOLLE 2016

13.–14. 9. 2016

KONGRESOVÉ CENTRUM
MENDELOVY UNIVERZITY V BRNĚ, KŘTINY

ICOLLE
2016

www.icolle.cz

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte nám, abychom vás pozvali na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2016, která se bude konat ve dnech 13.–14. 9. 2016 v Kongresovém centru Mendelovy univerzity ve Křtinách.

Cílem 8. ročníku mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2016 je zhodnotit aktuální výzvy v definovaných oblastech celoživotního vzdělávání a učení. Na konferenci bude pozornost věnována především kariérnímu systému pedagogických pracovníků, dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, pedagogickému vzdělávání akademických pracovníků, očekávání zaměstnavatelské sféry na další vzdělávání zaměstnanců a trendům ve vzdělávání starších dospělých.

Konference je určena vysokoškolským pedagogy, vědeckým pracovníkům, učitelům středních škol, ale i doktorandům a širší odborné veřejnosti zabývající se předmětnou problematikou. Jednicími jazyky konference jsou čeština, slovenština a angličtina.

Výstupem konference bude recenzovaný sborník příspěvků. Z vybraných příspěvků bude vydána monografie. Účastníci konference mají dále možnost nabídnout rozšířený příspěvek k publikování do recenzovaného časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání.

Hlavní téma konference

Aktuální výzvy celoživotního vzdělávání a učení

....

Odborné sekce

1. Sekundární vzdělávání
2. Terciární vzdělávání
3. Další vzdělávání
4. Seniorské vzdělávání

Důležité termíny

Přihlášení (s aktivní účastí): **10. 7. 2016**

Vložení souboru s příspěvkem: **10. 7. 2016**

Aktivní účast je možná formou ústní prezentace nebo formou posteru.

Konferenční poplatek

Konferenční poplatek byl stanoven ve výši 1 800,- Kč (vč. DPH). Konferenční poplatek zahrnuje organizační náklady, sborník příspěvků, občerstvení, stravování a doprovodný program konference. Cena ubytování není v poplatku zahrnuta.

Registrace a další informace o konferenci

Přihlášení na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2016 je možné provést prostřednictvím registračního formuláře, který je k dispozici na internetové adrese:

www.icolle.cz

Na vaši účast se těší

doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.
ředitelka vysokoškolského ústavu
Mendelovy univerzity v Brně

doc. PhDr. Petr Hladý, Ph.D.
předseda organizačního výboru

Jarní ječmen opět zaznamenal úspěšný rok

V minulých dvou pěstitelských sezonách se na našem území dařilo většině zemědělských plodin. Loni však brambory, cukrovka, kukuřice, píce a zelenina trpěly suchem. K úspěšným patřily obilniny. Mimořádně výnosný byl ječmen.

Průměrné hektarové výnosy jarního ječmene v České republice v obou posledních rocích dosahovaly více než 5,5 tuny, 5,56 t/ha v roce 2014 a 5,59 t/ha v roce 2015. Jde o nejlepší výsledky od roku 1990, kdy jsme zaznamenali srovnatelné výnosy (5,44 t/ha).

Předloni pěstitelé jarním ječmenem oseli 247 590 ha, loni se výměra této obilniny v České republice zvětšila na 261 406 ha. V roce 2014 produkce jarního ječmene v ČR dosáhla 1 376 000 tun a v roce 2015 podle posledních odhadů 1 462 000 tun (viz tab.).

Výnosy jarního ječmene měly v posledním desetiletí v ČR stoupající tendenci. K úspěšnému pěstování této obilniny přispěla kvalitní informovanost. Pěstitelé čerpají nové poznatky na různých seminářích.

Výnosná sklizeň

K tradičním akcím patří zimní semináře pořádané Spolkem pro ječmen a slad (dříve Sdružení pro ječmen a slad) ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze (ČZU) a dalšími organizacemi. Konference **Sladovnický ječmen 2016** s mottem **Dobrý začátek, jaký konec** se konaly ve Slavkově u Brna, ve Vsisku u Olomouce, v Kralovicích v okrese Plzeň-sever a v Libčanech na Královéhradecku.

V úvodním vystoupení zhodnotil trh s ječmenem a sladem Ing. **Lubomír Jurášek** ze společnosti MSK Kroměříž, a. s. Připomněl, že v posledních dvou letech šlo o nejvyšší sklizeň ječmene v republice. Sladovnický ječmen se rozšiřuje do jiných lokalit, než byly ty tradiční. Podle předpokladů Ing. Juráška by se cena za tunu sladovnického ječmene mohla pohybovat kolem 4 500 Kč.

Plocha jarního ječmene se asi v letošním roce zmenší. Po loňské katastrofální neúrodě silážní kukuřice se mnozí pěstitelé pojistí a zasejí této obilniny určené k výrobě bioplynu mnohem více. Podle přednášejícího je kukuřice „predátorem“ jarního ječmene.

Ing. Jurášek rovněž vyhodnotil situaci ve světě. Nejvíce sladovnického ječmene se každoročně vypěstuje v Evropě. I v roce 2015 se největší množství – 61 milionů tun – vyprodukovalo v zemích EU při průměrném výnosu 4,91 t/ha. K největším producentům z celosvětového hlediska patřilo Rusko (zhruba 17 mil. t), Austrálie (9 mil. t), Ukrajina (9 mil. t), Kanada (8 mil. t), Turecko (7 mil. t) a USA (5 mil. t).

V Evropské unii se nejvyšších výnosů podařilo dosáhnout pěstitelům ve Francii, v průměru sklídili 6,5 t/ha. Velmi úspěšnou sklizeň zaznamenali ve Velké Británii, kde se hektarové výnosy jarního ječmene pohybovaly kolem 6 t. O třetí místo s průměrným výnosem 5,5 t/ha se dělí Německo, Dánsko a Česká republika. Kolem 5 t/ha se podařilo vyprodukovat na Ukrajině.

Z hlediska výměry jarního ječmene v Evropě dlouhodobě zaujímá první místo Polsko se 718 000 hektary v roce 2015, kde průměrný výnos dosáhl 4,8 t/ha. Druhé místo z dlouhodobého pohledu patří Německu s 367 000 hektary a třetí České republice. Pětici největších pěstitelů ječmene v EU doplňují Slovensko s Rakouskem. Na Slovensku loni jarního ječmene pěstovali 107 000 hektarů, v Rakousku 64 000 hektarů.

Dobré jakostní parametry

Kvalitu sladovnického ječmene z loňské sklizeň zhodnotil Ing. **Vratislav Psota** z Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského, a. s. Klíčivost u sledovaných vzorků se pohybovala na vysoké úrovni, v průměru činila 98,8 %. Průměrný obsah bílkovin v zrna dosáhl 11,8 %. Zhruba 46 % vzorků nevyhovělo příslušné normě, vykazovalo vyšší obsah dusíkatých látek v zrna než limitních 11,5 % pro sladovnický ječmen. Podíl předního zrna (nad 2,5 mm) v průměru činil 93,1 %.

Vlhkost zrna se pohybovala na velmi nízké úrovni, v průměru dosahovala 11,8 %. Kvůli přeschnutí zrn se vyskytovalo větší množství úlomků – průměrně 1,4 %. Průměrný podíl sladařsky nevyužitelných zrnových příměsí činil 1,8 %, zdaleka tedy nedosahoval 3 % povolených příslušnou normou.

S poloprovozními pokusy se zemědělci seznamují při polních dnech

Ing. Psota se pokusil odhadnout, jaké odrůdy se budou v ČR pěstovat v letošním roce. Podle množitelských ploch roku 2015 by se mezi nejpěstovanější odrůdy jarního ječmene měly zařadit Bojos (23 %), Laudis 550 (18 %), Malz (17 %), Sebastian (14 %), Xanadu (9 %) a Kangoo (8 %).

Menší plocha (zhruba 2 %) by měla patřit odrůdám Francin, Sunshine, KWS Irina. Po 1 % z celkové výměry jarního ječmene by mělo připadnout odrůdám Wintmalt a KWS Ariane. Dalším odrůdám budou patřit jen asi 3 % plochy. Ing. Psota předpokládá, že ozimou odrůdu sladovnického ječmene Wintmalt na našich polích nahradí KWS Ariane s lepší sladařskou kvalitou.

V roce 2016 budou sladovny vykupovat především odrůdy Bojos, Malz a Laudis 550. Je očekáváno také poměrně vysoké zastoupení odrůd Sebastian, Sunshine, Xanadu, Kangoo, Francin a KWS Irina.

Kvalita osiva je prvořadá

V mnoha přednáškách byl kladen důraz na kvalitu osiva, a to nejen jarního ječmene. Osivářské porosty by měly být dobře živěné, ale neměly by polehnout. S tím pěstitelům pomáhá řada regulátorů růstu využitelných v různých růstových fázích.

Pro zajištění požadované hustoty porostu by měli vysévat pouze vysoce klíčivé osivo s vysokou vitalitou. V současnosti u ječmene postačuje klíčivost 85 %. Jak ale ukazují pokusy, osivo o shodné klíčivosti může mít různou vitalitu, což se projeví v polní vzcházivosti. Proto je třeba kromě klasické klíčivosti před výsevem určit, jak se semena chovají ve stresových podmínkách. S dílčími výsledky výzkumu přítomné seznámil **prof. Ing. Jan Vašák, CSc.**, z České zemědělské univerzity v Praze.

V přesných maloparcelkových pokusech založených v roce 2015 ve čtyřech opakováních na parcelkách se sklizňovou plochou 10 m² na poli Výzkumné stanice Červený Újezd v okrese Praha-západ se porovnávalo mořené a nemořené osivo.

Posluchači načerpali množství informací z oblasti pěstování jarního ječmene

Ač byla klíčivost vzorků vysoká, pomocí stresových testů byly zjištěny rozdíly ve vitalitě, což se následně projevilo v polních podmínkách. Šlo o pokusy vyseté 21. dubna (tedy poměrně pozdě) a sklizené 28. července. Kvůli pozdnímu setí a následnému suchu byly výnosy nižší, ale s patrnými rozdíly mezi porovnávanými variantami. Zatímco kontrolní nemořená varianta poskytla v přepočtu na 14% vlhkost zrna 4,56 t/ha, mořená byla o 9,6 % úspěšnější a vynesla 5,0 t/ha. Pokusy budou v tomto roce pokračovat.

Poloprovozní pokusy s novinkami

Pokusy s jarním ječmenem již řadu let zakládá **Ing. Ladislav Černý, Ph.D.**, z ČZU. V roce 2014 v poloprovozních pokusech porovnával šest variant hnojení a ošetřování se standardní kontrolou. Pokusy probíhaly v lokalitách Jedlá (520 m n. m.), Slatiny (250 m n. m.), Dynín (420 m n. m.) a Velký Týnec (230 m n. m.).

Předloni bylo v poloprovozních pokusech dosaženo rekordních výnosů, v průměru 8,51 t/ha. V Jedlé a v Dyníně dosáhla nejvyššího výnosu varianta PlantAktiv 1 kg/ha s herbicidem v polovině odnožování plus Aminocat 0,3 l/ha a Florone 0,15 l/ha s prvním fungicidem na konci odnožování (9,1 a 8,92 t/ha). Ve Slatinách byla nejvýnosnější varianta Polyversum 100 g/ha místo druhého fungicidu na praporcový list (10 t/ha). Ve Velkém Týnci varianta hnojivo Lovocan 200 l/ha s herbicidem v polovině odnožování (8,16 t/ha).

Další variantu představoval přípravek Nanofyt Si 0,3 l/ha s druhým fungicidem na praporcový list a poslední variantu doplňovaly přípravky Aktifol-Mag 1 l/ha a Sunagreen 0,5 l/ha s prvním fungicidem na konci odnožování a Aktifol-Mag 1 l/ha s druhým fungicidem na praporcový list.

V roce 2015 pokusy pokračovaly, přičemž se opět posuzovalo šest různých variant. K pokusným lokalitám přibyl Žichlice (350 m n. m.). Ve Slatinách a v Žichlicích poskytla nejvyšší výnos varianta herbicid v polovině odnožování plus 10 kg/ha močoviny a 5 kg/ha hořké soli a Ferti MK S 800 SC 1 l/ha, totéž na konci odnožování s prvním fungicidem a na praporcový list s druhým fungicidem (9,14 a 4,72 t/ha). Tato varianta také zvítězila v průměru všech porovnávaných stanovišť (7,18 t/ha).

Druhé místo s průměrným výnosem 7,12 t/ha obsadila varianta s přípravky PlantAktiv, Florone a Aminocat, která byla v roce 2014 první. Tato varianta loni zvítězila ve Velkém Týnci (9,92 t/ha) a v Dyníně (5,42 t/ha). Třetí pomyslnou příčku obsadila varianta herbicid v polovině odnožování, fungicid s Lovohumine 5 l/ha koncem odnožování a fungicid doplněný přípravkem Molysol 1 l/ha na praporcový list (7,05 t/ha). Výnosy na stanovišti Jedlá silně ovlivnilo sucho, a proto se do celkového průměru nezapočítávaly.

Plochy a výnosy jarního ječmene v ČR

Rok	Výměra (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (tis. t)
2005	396 723	4,40	1 746
2006	425 633	3,55	1 513
2007	369 177	3,44	1 270
2008	341 220	4,64	1 584
2009	320 207	4,23	1 354
2010	278 718	3,91	1 089
2011	271 972	4,95	1 346
2012	284 326	4,43	1 259
2013	242 727	4,61	1 148

Rok	Výměra (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (tis. t)
2014	247590	5,56	1 376
2015	261406	5,59	1 462

Zdroj:
Český statistický úřad

text a foto
Ing. Hana Honsová
ČZU v Praze 🌱

Rok 2015 byl pro jarní ječmen příznivý

Neobhospodařované pozemky

Prostor pro invazní druhy rostlin, 38. díl

Topol kanadský (*Populus x canadensis*)

Křížením severoamerického topolu bavlíkového *Populus deltoides* a evropského topolu černého *P. nigra* vznikl někdy kolem roku 1750 ve Francii velmi proměnlivý kříženec, dnes s velkým počtem obtížně rozlišitelných kultivarů. Na rozdíl od topolu černého má listovou čepel na okraji krátce brvitou (topol černý bez brv), na bázi u řapíku má obvykle 1 až 2 žlásky (topol černý bez žlásek), letorosty má na průřezu hranaté (topol černý oblý), na bázi kmene nebývají boule. V naší krajině můžeme předpokládat, že kromě velmi starých stromů je všude tento kříženec. Je tedy u nás značně zdomácnělý.

Topol kanadský je rychlerostoucí strom, který může dosáhnout výšky až 40 m. Kmen s hladkou kůrou, která se postupně mění v hrubě rozpraskanou borku, může dosáhnout průměr 1 až 2 m. Žlutavé letorosty jsou hranaté, s hnědavými lepkavými pupeny, vejcovitě kuželovitými, 1 až 2 cm dlouhými. Listy jsou trojúhelníkovitě vejčité, 6–12 x 4–10 cm velké. Bázi mají klínovitou až zaokrouhlenou, s brvitým a pilovitým okrajem, s 1 až 2 žlázkami u řapíku, který je 4 až 10 cm dlouhý a z boku smáčklý. Topoly kvetou v březnu až dubnu před rašením listů. Samčí stromy mají jehnědy kratší, než stromy samičí (až 8 cm). Za plodu jsou samičí jehnědy až 15 cm dlouhé, s tobolkami plnými drobných chlupatých semen.

Pro rychlý růst je topol kanadský často používán na zakrytí nevzhledných míst v obcích. Také se využívá v ochranných lesních pásech, větrolamech, na zpevňování břehů. V parcích je obvykle využíván jako soliterní dřevina, ve volné krajině často ve stromo-

radích. Jako výrazná dominanta často v krajině opticky nahradil duby.

Dobře roste na minerálně bohatých, čerstvě vlhkých půdách s vyšší hladinou spodní vody (ale ne trvale zamokřených). Je světlomilný a teplomilný. V oblasti lužních lesů nahradil původní topol černý.

Jako rychle rostoucí dřevina, kterou je možno kácet už ve věku 20–40 let, má dřevo měkké, lehké, málo trvanlivé a málo výhřevné. Přesto se s ním počítá k energetickému využití jako vysokokmenné lignikultury na lesní nebo zemědělské půdě. Nevýhodou je, že v hustých výsadbách trpí houbovými chorobami. Dřevo topolů se také obvykle používá na výrobu překližek, krabic, beden a jiných obalů.

Nevýhodou starších topolů je křehkost dřeva. U silnic a v obcích je nutné sledovat zdravotní stav topolů, protože starší stromy ohrožují okolí padáním větví, případně může padnout celý strom. Topoly se kácejí v době vegetačního klidu, od 1. října do 31. března, výjimkou je právě bezpečnostní hledisko, pak lze kácet kdykoliv.

Topoly mohou také obyvatelům škodit jinak, chmýří na semenech může mechanicky dráždit. Vlastní alergie pravděpodobně topolový pyl a semena způsobují jen vzácně, horší jsou jiné, ve stejnou dobu kvetoucí rostliny.

Díky svým polétavým semenům se topol kanadský na některých lokalitách může projevit jako invazní rostlina, mohou zarůstat nevyužívané pozemky. Náletové rostliny bývají cíleně odstraňovány především v rezervacích a na podobných lokalitách.

RNDr. Jana Möllerová, Praha 🌱

Úspěšná konference Mák v roce 2016

Uplynulou pěstitelskou sezonu máku v České republice charakterizovala pouze pozitiva. Bylo dosaženo vysokého výnosu makových semen a prodávala se za přijatelnou výkupní cenu. Ani v následujícím období se nepočítá s tím, že by cena máku výrazně poklesla. Výměra máku by se podle předpokladů mohla v letošním roce na našich polích opět rozšířit.

Příchozí mohli ochutnat koláče z různě kvalitního máku

Množství informací o pěstování máku mohli načerpat účastníci seminářů Mák v roce 2016 ve dnech 3. až 5. února ve Vsisku u Olomouce, ve Větrném Jeníkově na Jihlavsku a v Červeném Újezdě v okrese Praha-západ. Tyto tradiční akce uspořádal Český modrý mák, z. s., s Českou zemědělskou univerzitou v Praze (ČZU).

Přítomné přivítal **Ing. Pavel Cihlár, Ph.D.**, z ČZU, místopředseda pořadatelského spolku. Všechny tři semináře také uváděl. Úvodní projev pronesla výkonná ředitelka spolku Český modrý mák **Mgr. Stanislava Koprlová, Ph.D.** Ve spolku došlo pod jejím vedením k mnoha změnám, a to včetně přestěhování sídla do budovy Výzkumné stanice Červený Újezd na Praze-západ.

Předseda představenstva spolku Český modrý mák **Ing. Vladimír Sehnal** na prvním ze seminářů ve Vsisku konstatoval, že sdružují 195 členů. Po skončení akcí počet stoupl na 207, což značí vzrůstající zájem našich zemědělců o pěstování máku. V současnosti členové spolku hospodáří na přibližně polovině celkové výměry máku v ČR. Již několik let usilují o získání chráněného zeměpisného označení „český modrý mák“. V blízké budoucnosti by se to už konečně mohlo podařit.

Vyvážený trh s mákem

O trhu s mákem stejně jako v minulých letech hovořil **Ing. Václav Lohr**. V České republice se v roce 2014 vyprodukovalo více než 23 000 tun makového semene, v roce 2015 téměř 27 000 tun. Průměrný výnos máku v ČR loni dosáhl pěkných 0,82 t/ha a celková výměra představovala 32 650 ha.

Ing. Lohr podotkl, že se v posledních letech v pro-

O trhu s mákem hovořil Ing. Václav Lohr

dukci potravinářského máku naše republika střídá na prvním místě na světě s Tureckem.

Turečtí pěstitelé se však specializují na bílý a žlutý mák, na našich polích roste převážně mák modrý. V produkci modrého potravinářského máku patří České republice světové prvenství. Celkovou produkci máku na světě Ing. Lohr odhadoval mezi 60 000 až 70 000 tun, což přibližně odpovídá světové spotřebě.

Vývoz z ČR se v předešlých letech pohyboval kolem 20 000 tun, přičemž nejvíce máku se vždy vyvezlo po sklizni. V roce 2014 to bylo přes 28 000 tun makového semene, dovezeno bylo 4 700 tun. V roce 2015 se z republiky v období po sklizni od září do listopadu vyvezlo více než 8 000 tun, dovezeno bylo přes 1 300 tun. Do následující sklizně by měl být trh s mákem vyrovnaný.

V minulosti do ČR proudil levný a nepříliš kvalitní mák. V roce 2014 především ze Španělska, odkud se k nám sypal odpadní mák za zhruba poloviční cenu. Na náš trh vstoupil nový makový hráč – Čína. Odtud pochází vypraný mák, který sice neobsahuje morfin, ale také nemá žádnou chuť.

Španělsko k nám v sezoně 2013/2014 dovezlo více než 1519 tun máku, Čína asi 490 tun. Kromě zmíněných dvou zemí patří k největším dovozcům máku do republiky Polsko, Maďarsko, Turecko, Slovensko, Austrálie a Nizozemsko. Předpokládalo se, že dovozu nekvalitního máku do ČR zabrání nová vyhláška požadující ohlašovací povinnost 48 hodin předem.

V roce 2015 sice dovoz nekvalitního máku poklesl, jenže nepříliš výrazně. Jen ze Španělska přijelo 1392 tun odpadního máku z farmaceutické výroby. Z Maďarska, kde pěstují potravinářský i farmaceutický mák, se do ČR loni dovezlo přes 2091 tun máku.

Záleží na kvalitě osiva

Prof. Ing. Jan Vašák, CSc., z ČZU konstatoval, že je hlavním problémem mnoha našich pěstitelů nízká hustota porostů, tedy třicet až čtyřicet rostlin na metru čtverečním. Pro zvýšení výnosů by bylo potřeba dosáhnout sedmdesáti až osmdesáti rostlin na čtverečním metru.

Základem pro dosažení požadované hustoty je kvalitní osivo. Pěstitelé by měli vysévat osivo nejen s odpovídající klíčivostí, ale zároveň i vysoce vitální. Jednou z cest ověření kvality osiva je zjištění schopnosti semen odolávat nepříznivým podmínkám.

Na katedře rostlinné výroby ČZU se kvalita osiva máku ověřuje pomocí stresových testů. V loňských pokusech vitálnější osivo dosáhlo podstatně vyšší hustoty porostu i většího počtu makovic. Rozdíl ve výnosech sice nebyl nijak propastný, ale z ekonomického pohledu přesto významný.

Zásadní význam pro dobré vzejití porostu má kvalitní příprava půdy a správné načasování setí. V současnosti mohou pěstitelé využít nové technologie zakládání porostů máku. Při setí je potřeba odhrnout suchou vrchní vrstvu půdy a vytvořit seťovou rýhu, aby vznikl vlhký pruh a mák dobře vzešel. Po zasetí se pak na dně vytvořených rýh drží vlhka. Mák vzcházející v seťových rýhách je chráněn hrůbky proti větrné erozi. Jde o metodu zvanou strip-till. V pokusech v porovnání s běžným setím navýšila výnos semen o 19 %. Pokud se pod osivo při setí zapravilo hnojivo, výnos stoupl ještě více, až o 28 %.

Pokusy v Červeném Újezdě

Ing. Pavel Cihlár, Ph.D., z ČZU ve svém vystoupení také zvýdhl význam kvality osiva. V dřívějších pokusech v Červeném Újezdě ověřovali vliv kalibrace osiva podle velikosti a hmotnosti na výnos semen máku. Těžká semena v porovnání s netříděným osivem lépe klíčila, výrazně lépe vzcházela a poskytla o 20 % vyšší výnos.

V roce 2014 proběhly v Červeném Újezdě rozsáhlé pokusy s mořením osiva. Velmi dobré výsledky mělo moření přípravky Envisseed plus Sunagreen, které přineslo o 18 % vyšší výnos než kontrolní vzorek. Osvědčilo se rovněž moření zinkem, kdy varianta se Zinko-solem aplikovaným na osivo dala o 21 % vyšší výnos než kontrolní nemořená. Výnos kontroly v roce 2014 dosáhl 1,65 t/ha.

V roce 2015 zaznamenalo nejvyšší výnos osivo mořené přípravkem TS Osivo (o 15 % vyšší než z kontrolního osiva). Na druhém místě skončila aplikace přípravků Envisseed plus Sunagreen se zvýšením výnosu o 12 %. Kontrolní varianta v roce 2015 poskytla výnos 1,96 t/ha.

Novinku v pokusech v Červeném Újezdě v letech 2014 a 2015 představovala podpora vzcházejících rostlin máku v podobě přípravků Hydrogel (25 kg/ha), Physiostart (25 kg/ha) a kombinace obou. Tyto přípravky poutají vodu, které byly aplikovány při setí do seťové rýhy, výrazně navyšovaly počet rostlin a následně

i makovic. Při současném použití Hydrogelu a Physiostartu v roce 2014 stoupl výnos o 24 %, v roce 2015 o 15 %. Podle názoru Ing. Cihláře by mohlo jít o řešení v letech s nedostatkem vláhy.

V pokusech s aplikací hnojiv se v roce 2014 potvrdil kladný vliv dělených dávek dusíku. V lokalitách s nedostatkem síry v půdě, ke kterým patří Červený Újezd, jsou hnojiva se sírou nutností. Nejvýnosnější byla varianta, kdy se hnojivo DASA (55 kg N/ha) aplikovalo před setím zapravením secím strojem a následně ve fázi osmi listů aplikoval LAD (55 kg N/ha). Tato kombinace v porovnání shnojiv se stabilizovanou formou dusíku – Ensin, Alzon a Urea Stabil – výrazně navyšovala výnos

I v roce 2015 pokusy potvrdily pozitivní efekt dělených dávek dusíku na výši výnosu máku. Také se potvrdila nutnost hnojení sírou v oblastech s jejím nižším obsahem v půdě. Nejvyššího výnosu dosáhla aplikace hnojiva CornStarter NPK pod patu, 55 kg N/ha v hnojivu DASA před setím se zapravením do půdy secím strojem a ve fázi osmi listů máku aplikace LAD (55 kg N/ha).

Za sucha pomáhá zinek

Prof. Ing. Rostislav Richter, CSc., z Mendelovy univerzity v Brně hovořil o výživě máku. Mimo jiné připomněl, že mnozí pěstitelé podceňují význam kyselosti půdy. Pro mák ideální pH by se mělo pohybovat v rozmezí 6,2 až 7,2. Upravit kyselost půdy lze k předplodině. Nejlépe dolomitickým vápencem, čímž se zároveň doplní obsah hořčíku.

Teoreticky se výnosový potenciál máku pohybuje kolem dvou tun na hektar. Na jednu tunu semen máku a tomu odpovídající množství makoviny je potřeba 70 kg N, 26 kg P, 90 kg K, 79 kg Ca, 15 kg Mg, 18 kg S, 0,11 kg B, 0,2 kg Zn a 0,34 kg Mn.

Mák v ČR opět zaznamenal úspěšnou sezonu

Pokusy se ukázaly, že nejvýraznějšího navýšení výnosu bylo v suchých letech dosaženo při přihnojení mimokořenovou výživou – zinkem. Zvýšená účinnost mimokořenové aplikace zinku v suchých letech vyvažuje jeho omezený příjem kořeny, který je důsledkem snížené mobility tohoto prvku v půdě. Zinek se výraznou měrou podílí na tvorbě látek zvyšujících odolnost rostlin vůči stresům.

Osvědčila se aplikace zinku formou mimokořenové výživy ve fázi osmi až deseti listů máku. Aplikováno bylo 150 až 250 g zinku ve 300 l vody. V roce 2014 se výnos zvýšil o více než 13 %, v roce 2015 tato péče dokonce vedla ke zvýšení o více než 25 %.

text a foto Ing. Hana Honsová, ČZU v Praze ✱

O semináře projevíli pěstitelé máku velký zájem

Projekt elektronické učebnice Technologie oprav 2

V roce 2015 byla v rámci projektu „Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Moravskoslezském kraji“ (NatTech MSK) realizovaného v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost vytvořena elektronická učebnice Technologie oprav 1. Je určena pro středoškolské vzdělávání v oboru Opravář zemědělských strojů, může však být použita ve všech oborech vzdělávání se zaměřením na motorová vozidla.

Učebnice je volně dostupná na adrese <https://etznj.publi.cz/> a má doložku MŠMT ČR. Autorem je Ing. Stanislav Pekárek, středoškolský učitel s dlouholetou praxí. Učební text je velmi názorný – elektronická forma a nekomerční charakter publikace umožnily zařazení mnoha obrázků, tabulek, grafů, videosekvencí a externích odkazů. Recenzi provedli pečlivě vybraní odborníci v dané strojírenské problematice (pracovník opravárenství, středoškolský učitel a vysokoškolský pedagog).

Učebnice je optimalizována pro prohlížení na počítačích i tabletech v operačních systémech Windows, iOS a Android.

Elektronická učebnice je vhodná současně pro výuku ve škole s dataprojektorem i pro domácí přípravu. Je dostupná všude, kde je připojení k internetu.

Podmínky projektu umožnily zpracovat jen první díl učebního textu. V současné době se snažíme získat finanční podporu pro zpracování a zpřístupnění druhého dílu.

Učebnice je nejen učebním textem, ale současně i opravářskou příručkou.

Po zkušenostech s vydáním prvního dílu chceme text lépe a přehledněji graficky rozčlenit, zařadit interaktivní prvky a více videosekvencí. Osvědčí-li se nové pojetí, dodatečně upravíme i první díl.

Technologie oprav 1

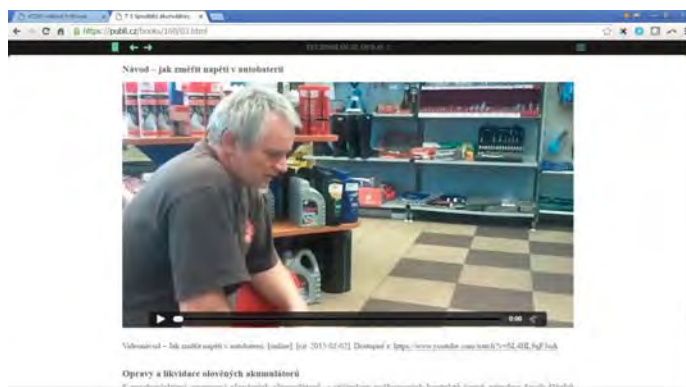
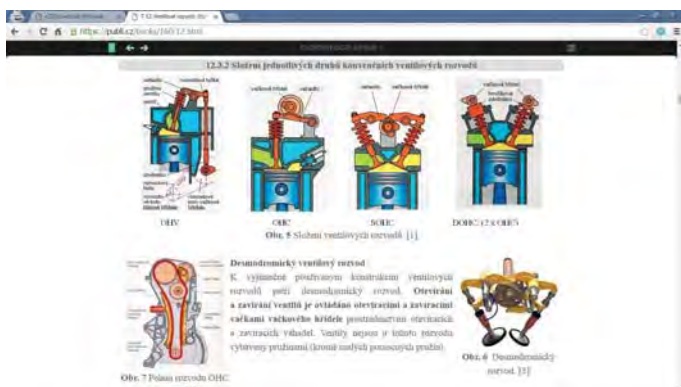
Kompletní učebnice bude zahrnovat tato témata:

Technologie oprav 1

- Všeobecné montážní a demontážní zásady.
- Bezpečné zacházení s elektrickým zařízením.
- Elektrické zařízení motorových vozidel, opravy.
- Spouštěcí akumulátory.
- Spouštěče, startéry, opravy spouštěče s výsuvným pastorkem.
- Alternátory motorových vozidel a samojízdných strojů.
- Elektrické zapalování a opravy bateriového a magnetoelektrického zapalování.
- Pístové spalovací motory.
- Opravy válců motoru.
- Opravy pístových spalovacích motorů. Písty a pístní kroužky.
- Opravy klikového mechanismu pístových spalovacích motorů.
- Opravy hlav válců a ventilových rozvodů. Moderní ventilové rozvody.
- Ventilové rozvody čtyřdobých spalovacích motorů.
- Mazání motorů, opravy, údržba, vlastnosti motorových olejů.
- Chlazení motorů, opravy a údržba chladících soustav.
- Palivové soustavy zážehových motorů s karburátorem.
- Palivové soustavy zážehových motorů se vstřikováním.

Technologie oprav 2

- Palivové soustavy vznětových motorů s řadovým čerpadlem.
- Palivové soustavy vznětových motorů RČ, CR, PD, PLD.
- Pomocné spouštěcí zařízení vznětových motorů.
- Přepřehování motorů a alternativní pohony.
- Diagnostika pístových spalovacích motorů.
- Opravy a seřizování spojek.
- Opravy převodovek, rozvodovek a diferenciálů.
- Hydrodynamické měniče a moderní převodovky.
- Podvozek, kola, pneumatiky, nápravy, pérování.
- Řízení, geometrie řízení, servořízení.
- Brzdné systémy kapalinové a jejich opravy.
- Vzduchotlaké brzdné systémy a jejich opravy.
- Hydraulické – hydrostatické mechanismy.
- Zařízení na dopravu kapalin v zemědělství.
- Elektromotory používané v zemědělství.
- Samojízdné zemědělské stroje, sklízecí mlátičky, sklízecí řezačky.

Střední škola technická a zemědělská, Nový Jičín, příspěvková organizace
U Jezu 7
741 01 Nový Jičín
www.tznj.cz

tel.: +420 556 706 301
skola@tznj.cz
DS: vksxrt

IČ 00848077
DIČ CZ00848077
IZO 600016846

Příspěvková organizace
Moravskoslezského kraje

Výstavy a veletrhy

červen 2016

AKVATERA Trenčín 2016
Medzinárodná výstava zvierat
22. 5. 2016
Výstavište Trenčín, Slovensko

BELAGRO
Mezinárodní zemědělský a potravinářský veletrh
7.–11. 6. 2016
Minsk, Bělorusko

AGRO
Mezinárodní výstava zemědělství
8.–11. 6. 2016
Kyjev, Ukrajina

SkogsElmia
Mezinárodní lesnický veletrh
9.–12. 6. 2016
Jönköping, Švédsko

SLAVNOSTI PIVA
20. ročník prezentace pivovarů
3.–4. 6. 2016
Výstaviště České Budějovice

MEDZINÁRODNÉ VÝSTAVY PSO
11.–12. 6. 2016
Agrokomplex Nitra, Slovensko

RŮŽOVÁ ZAHRA
Celostátní výstava růží a letních květů a zahradnické trhy
16.–19. 6. 2016
Výstaviště Lysá nad Labem

AgriPlanta
Polní výstava zemědělské techniky, zkušební políčka
28. 5.–2. 6. 2016
Fundulea, Calarași, Rumunsko

OPOLAGRA
Zemědělská výstava s přehlídkou zemědělské techniky
10.–12. 6. 2016
Opole, Polsko

ROYAL HIGHLAND SHOW
Mezinárodní zemědělská výstava
23.–26. 6. 2016
Edinburgh, Velká Británie

Zdroj:

http://www.zetis.cz	http://www.cerna-louka.cz/
http://www.agrokomplex.sk	http://www.vll.cz/
http://www.euroexpo.cz	http://www.czechtrade.cz/
http://www.veletrhyavystavy.cz	http://www.expocenter.sk/
http://www.vcb.cz/	http://www.flora-ol.cz/
	http://www.bvv.cz/

16. 5. – 23. 6. 2016

Vernisáž výstavy
„Pod vodou i nad hladinou“
Výtvarná dílna Vinohrady, DDM Praha 2

Vernisáž 16. května 2016 v 17.30 h.
Knihovna Antonína Švehly, Slezská 100/7, Praha 2

Otevírací doba: Po, St 10.30–18 h. | Út, Čt, Pá 9–15 h.

Dům dětí a mládeže Praha 2
 ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ
 ZEMĚDĚLSKÉ PORADENSKO-VZDĚLÁVACÍ CENTRUM A KNIHOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY

Vznik Československé akademie zemědělské – 28. prosince 1914 – je, mimo jiné, vítanou příležitostí k hlubšímu zamyšlení nad vývojem vzdělanosti našeho zemědělce, respektive venkova vůbec. Proto se redakce Zemědělské školy rozhodla zařadit toto téma do svého edičního programu.

Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás XIV. část

Seriál, který uveřejňujeme od počátku roku 2015, se snaží mapovat vývoj vzdělanosti našeho zemědělce a venkova od doby, kdy byl ovládán pouhou empirií, po období, kdy cítil potřebu ústřední vědecké instituce účinně podporující rozvoj badatelské práce a šíření jejích výsledků do výkonné praxe. Dosud publikované díly byly věnovány období do historického roku 1848, díly následující zahrnují období až do vzniku Československé akademie zemědělské.

Zřízení jen dvou rolnických škol nebylo náhodné

Zřízení pouze dvou rolnických škol mělo své důvody. Antonín Emanuel Komers je formuloval následovně:

- 1) Libverda a Rabín měly ověřit, zda stanovenou obsahovou dráhu výuky i technické řešení školy praxe přijme.
- 2) Zda „prvotní školy“ budou schopny „získat, či samy si odchovat dokonalé učitelstvo“.
- 3) Zda, případně jak bude možno zajistit vhodné hospodářství – a pak žádoucí optimální vztahy mezi školou („učenci“) a hospodářstvím („majetníkem“). Úspěšné působení školy si žádalo hospodářství, které by bylo „hodno následování“, jinak řečeno: toto hospodářství se mělo z vlastní iniciativy „ve všech částkách přičiňovati k dokonalosti všemožné“. To tedy také znamenalo, že v daném hospodářství nemělo být nic „kvůli škole rolnické zvláště vyumělkované“.

Ověření těchto skutečností si samozřejmě vyžádalo určitý čas. Pak mělo následovat: „kdo má srdce pro naši vlast a rolníka našeho, pro čest, štěstí a rozkvět naší krásné země, pro pokrok nejdůležitější živnosti, bude hleděti, aby z tohoto semene statný vyrostl strom, hojného nabylo se ovoce“ (Komers, 1851).

Vlastenecko-hospodářská společnost již v roce 1853 deklarovala, že Čechy by optimálně potřebovaly až šedesát takovýchto rolnických škol. To ovšem bylo v tehdejší době zcela nereálné, zatím tedy „ať se spokojí s 10–14, aby aspoň jedna byla v každém kraji“.

Bohužel i ten podstatně skromnější program „vázl“, přesněji – zůstal jen na papíře! Ke dvěma prvním rolnickým školám zřízených zásluhou vlády či Vlastenecko-hospodářské společnosti nepřibyla

žádná, naopak jedna z nich zanikla! „Jest k politování, že žádný podobný ústav více zřízen býti nemohl“, konstatuje rezignovaně A. E. Komers (1861).

Věčná snad otázka: „Kdo vydání na ústav nový nésti má“

Úspěšné vyřešení uvedené otázky patřilo nejen v tomto případě, ale v historii školství často k těm nejsložitějším! Situaci prvních rolnických soudobé „oficiální“ prameny většinou prezentovaly jako bezproblémovou. „Oběma školám se dostalo podpor zařizovacích i udržovacích kromě od Společnosti též od zemského výboru a státu, a protektoři se postarali o potřebné místnosti; záhy pak někteří šlechticové zřídili pro chovance stipendia... Zemský výbor se zavázal po dobu šesti let ke 2000 zl. subvence ročně, císař daroval ihned 3000 zl. a zavázal se platit po tři roky po 2000 zl. a z těchto prostředků, za pomoci hraběte Thuna a knížete Jana Adolfa Schwarzenberga, kteří poskytli zdarma ubytování škola internátů ve svých dvořích, vznikly odborné hospodářské ústavy v Libverdě u Děčína a v Rabíně u Libějovic (z dobových podkladů zaznamenal Farský, 1922).

Skutečnost však byla podstatně jiná! Na protektory toho zbylo mnohem, mnohem více, než se zde naznačuje! Na příkladu školy libverdské to ve studii Zemědělská škola v Libverdě v letech 1850–1866 konkrétními údaji z prvního období potvrzuje Pšeničková J., 1971 (Vědecké práce československého zemědělského muzea 10, s. 37–61, 1971).

Pořizovací náklady do roku 1854:

V r. 1850 – stavební náklady na adaptaci budov (učebny, ložnice, jídelna)

4 771 zl. 10 kr.

V r. 1854 – při rozšíření školy	7 709 zl. 37 kr.
Úhrnem	12 480 zl. 47 kr.
Vnitřní vybavení (nábytek, ložní prádlo, knihy, pomůcky a sbírky)	2 737 zl. 44 kr.
Celkové náklady do roku 1854	15 218 zl. 31 kr.
Z toho zaplatil protektor školy hrabě Thun	11 289 zl. 33 kr. = 74,18 %
Vlastenecko-hospodářská společnost zaplatila	2 428 zl. 58 kr. = 15,96 %
Stát přispěl	1 500 zl. — = 9,86 %

Slavičková H., ve stati Sebe poctil, kdo o školu se staral (In: 150 let založení zemědělských a zahradnických škol v Děčíně-Libverdě 1850–2000, s. 2–4), k tomu dodává, kolik toho ještě do roku 1866, kdy škola přešla pod zemskou správu, na protektora libverdské školy hraběte Františka Antonína Thun-Hohensteina zbylo:

- 1854–1856 přístavbou zvýšena ubytovací kapacita pro 64 žáků (původní kapacita 24)
- V téže době podstatně rozšířena sbírka učebních pomůcek, založena botanická zahrada, škola a rozšířen pokusný pozemek
- 1858 vybudovaná chemická laboratoř ve spojení s agrochemickou stanicí, knihovnou se sbírkami
- 1859 vybudování chemické laboratoře, dvou kabinetů s modely zemědělského náčiní, dvou čítáren... s mineráliemi a vycpaninami ptáků a zvěře
- 1856... byly zčásti přestavěny a zčásti nově vystavěny také různé hospodářské objekty libverdského dvora. Nejen ten, ale i celý děčínský velkostatek se všemi dvory, lesy a industriálními podniky byly otevřeny výuce
- 1868 – další přestavba budovy v důsledku transformace školy v zemský ústav
- 1873 – na obytnou budovu přeměněna na obytnou budovu také sušárna ovoce
- Dále: „Hospodářské stroje nebo pomůcky, které mohly sloužit současně jak škole, tak hraběcímu hospodaření, byly hrazeny z thunovských prostředků. Rostliny pro botanickou zahradu pomáhala obstarávat (i platit) zámecká zahrada.

„Závěrečný účet“ – po smrti F. A. Thun-Hohensteina v roce 1873 – vyzněl následovně: „výše stavebních a pořizovacích nákladů, které v průběhu doby uhradil pro libverdský ústav, se odhadovala na více než 100 000 zlatých“ (Slavičková, 2000).

V této souvislosti sluší se připomenout i osobní příspěvek prvního ředitele libverdské školy A. E. Komerse, který, podle J. Pšeničkové, již v květnu 1850 dal podnět k upisování darů a stipendií pro žáky této školy. Vydal tehdy své obsáhlé dílo o rolnických školách (*Über die landwirtschaftliche Unterrichtsanstalten in Böhmen*, 1. a 2. sešit) a celý výnos věnoval **na stipendia nemajetných žáků**. Jeho příkladu následovali záhy dobrodinci z různých koutů Čech: z Chocně, Kostelce nad Orlicí, z Chodové Plané, z Chudenic, Varnsdorfu atd.

Odměnou všem těmto dárcům bylo přesvědčení, sdílené a šířené Komersem i řadou dalších z jeho okruhu, že vložený kapitál se jim vrátí ve zdatnějších „hospodářských úřednících, v lepších lidech...”

„Hospodářské vzdělávání“ a reálky

Reálné školy, česky tehdy zvané „věcnice“, vznikly v Evropě počátkem 18. století jako alternativa k takzvaným školám klasickým. Základní rozdíl spočíval v tom, že „klasické jazyky“ – latina, řečtina – tu byly nahrazeny matematickým a přírodovědným vzděláním.

První reálka v habsburské monarchii vznikla roku 1770 ve Vídni – a v pořadí druhá u nás, v **Rakovníku**. Utajený dobrodinec (po jeho smrti se ukázalo, že jde o pražského arcibiskupa Václava Leopolda rytíře Chlumčanského; 1749–1830) roku 1816 složil 140 000 zlatých vídeňské měny na zřízení gymnázia v Liberci. Vláda ve shodě s dvorskou studijní komisí začala později preferovat rozvoj škol reálných. Zmíněný dárců stihl ještě svůj původní záměr změnit a složené prostředky určil na založení dvou škol reálných, a to v Rakovníku a Liberci. „Reálka rakovnická nechat posluhuje vzdělání hospodářskému a řemeslnému“, zatímco reálka liberecká „vzdělání příštích obchodníků“, bylo součástí jeho odkazu.

Tak se také stalo! V Rakovníku 7. srpna 1832 položen základní kámen budovy a „rokem 1836 celá reálka jest dokonána“ (Wintr, Z., 1883). Ve 3. ročníku jako povinný předmět je zařazena „nauka hospodářská“. Liberecká reálka ji následovala v roce 1839/40, kdy taktéž do 3. ročníku zařazuje „nauku hospodářskou“, ale jako předmět nepovinný! K obdobnému „řešení“ se v ojedinělých případech odhodlaly i později některé školy (např. nižší reálka v Brandýse nad Labem zavedla zmíněný předmět v roce 1862).

Počátkem druhé poloviny 19. století se znovu setkáváme se snahou využít reálných škol ve prospěch organizovaného zemědělského vzdělávání. Tentokrát nešlo jen o to zařadit do vzdělávacího programu vyučovací předmět, ale toto vzdělání výrazněji rozšířit – eventuálně zřídit dvě samostatné školy pod jednou střechou, při čemž vedení a výuka některých předmětů měla být společná.

V tomto duchu byl skutečně počátkem roku 1860 první pokus v Kadani. Při tamní trojtřídní nižší reálce byla otevřena hospodářská škola. Obec zajistila potřebné místnosti, pozemek s malou pastvinou a městským statkem, okres přispěl na vybavení, jenže – do prvního ročníku se přihlásili pouze tři zájemci, následujícího roku ani jeden.

Přibližně ve stejné době se začal odvíjet nadějný pokus **v Litomyšli**, a to zásluhou Josefa Kučery (1829–1907), rodáka ze Skutče, po předčasné smrti svých rodičů žijícího u příbuzných v Litomyšli. „Svému“ městu, v dopise z 15. března 1860, navrhuje zřízení „ústavu k podporování polního hospodářství a průmyslu.“ Jeli-kož podrobnosti projektu nepředložil, purkmistr se obrátil o radu a pomoc na **Jana Krejčího** (1825–1887). To byl později uznávaný profesor mineralogie a geologie na pražské Polytechnice i na Karlově univerzitě, v té době úspěšný ředitel vyšší reálky v Písku. Ten pomoc neodmítl a pro realizaci záměru navrhl svého osobního přítele, dr. Jana B. Lambly, tehdy profesora v Libverdě. Oba také společně Litomyšl navštívili.

Na doporučení Krejčího vyhotovila městská rada urychleně „písemný mandát“, kterým Lambly vyzvala k převzetí funkce ředitele školy, ke zpracování „úplného plánu pro nadřečenou školu reální a hospodářsko-průmyslovou“ a k zahájení všech dalších potřebných kroků (Křivka, 1988). Jenže – po počátečním nadšení – „Litomyšl“ začala váhat, což na zasedání obecního výboru dne 17. 2. 1861 vyústilo v usnesení, že „není vhodné na konci funkčního období rozhodnout v tak závažné záležitosti“. (Křivka J.: Pokus o založení zemědělské školy v Litomyšli z r. 1860. VPZM, 27, 1987–1988. 219–225).

Naštěstí úsilí, věnované v dané záležitosti Litomyšli, nazmar nepřišlo! Jan B. Lambly při své cestě do Litomyšle přenocoval v Chrudimi „a při večerní zábavě s některými vážnějšími měšťany, zvláště též s purkmistrem města Josefem Klimešem, přivedl k řeči účel cesty a časový význam školy zemědělské“. (J. Klimeš /1828–1900/ dlouholetý starosta města, poslanec českého sněmu i říšské rady.) Chrudimským se věc zalíbila a stala se předmětem okamžitého jednání. Pozitivně se k dané záležitosti přiklonil i tehdejší c. k. okresní přednosta František Kofránek (1817–1862), který z vlastní iniciativy „stál již v písemném dorozumění s hospodářským radou A. E. Komersem“. Počátkem roku 1862 dochází k prvnímu oficiálnímu jednání nejvyšších okresních a městských činitelů s vysokými hospodářskými úředníky okolních panství – a **4. listopadu 1862 byla v Chrudimi slavnostně otevřena „hospodářská škola – co vedlejší ústav s podreálkou spojený“.** (Dnes naše nejstarší zemědělská škola s českým jazykem vyučovacím.) Nutno ale dodat, že v této podobě přežila jediný rok!

Již 15. října 1863 byla tu – i na nátlak místodržitelství – „přiměřenou slavností“ otevřena samostatná hospodářská škola.

„Hospodářské oddělení vyučovací ve spojení s nižšími reálkami nadmíru prospěšné býtí může...“

Takto se v Návrhu o zařízení hospodářského oddělení při nižší reálné škole o třech třídách (Praha, 1861) vyjádřil k aktuálnímu problému Antonín Emanuel Komers. Psal ho za situace pro něho krajně nemilé! Přes smělé původní plány, vedle Libverdy a Rabína, žádný podobný ústav zatím nevznikl a nebyla ani naděje, že v dohledné době vznikne!

„S bolestí zjišťujeme, že na straně selského stavu je rozšířeno mínění, že sedlák nepotřebuje žádné vyučování“, říká Komers na mezinárodním fóru v roce 1856 na adresu nejen našich sedláků. Sedlák září štěstím, že má mezi svými syny jednoho „talentovaného“ a jemu obětuje vše jen proto, aby z něho vychoval „pána“ – někdy ovšem také jen průměrného, jiným „na obtíž daného úředníčka“. Tomu se vzdělání dopřeje, ten druhý, po němž současnost, podle Komerse už chce, aby dbal „přírodních zákonů, aby je uměl spěšně upotřebiti s uvážením rozmanitých poměrů půdy, podnebí a jiných vlivů“ si má vystačit bez něho!

Přes zklamání, které mu dosavadní vývoj přinesl, Komers rezignovat nechtěl. Přesvědčivé argumenty mu nabídla sama praxe: „Na velkých statcích roční výnos půdy za příčinou inteligence a zvýšení činnosti vzrostl ne o několik málo procent, ale o 10 až 30 %, ba někdy o 50–100 % a ještě více.“ V hospodářstvích menších „kde nezávislý výsledek od tolika osob a činitelů k jednomu cíli sice pracujících, avšak mnohdy se neshodujících“, je šance k dosažení výsledků ještě lepších!

Školy reálné u „soudného obyvatelstva“ naší země se setkaly s příznivým ohlasem! Nabídlí vzdělání „pokročilému věku přiměřenější“. Nešlo by tedy využít „květoucího stavu téměř všech reállek“ také ve prospěch zemědělského vzdělávání? Takovýto „hospodářský kurs při nižších reálkách nadmíru prospěšný býtí může, zvláště pro syny selského obyvatelstva“. Odborná hospodářská škola to sice nebude, ale **mohla by to být, zejména „pro syny selského obyvatelstva, vítaná a velmi užitečná předprava pro povolání rolnické“!**

Škoda, že tento jeho námět nenašel větší odezvu. S ohledem na dramatický vývoj zemědělství té doby (měnilo se postavení rolníka, měnilo se zásadně i zemědělství) – by takový, třeba i dočasně nabídnutý způsob odborného vzdělání – měl asi smysl.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová 🌸

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Alena **Krajíčková**, Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR